

QUINARI I FESTIVITAT DE LA MARE DE DÉU DELS DOLORS BESALÚ 2020

Creu de Sant Jordi 2005
www.dolorsdebesalu.cat

VENERABLE CONGREGACIÓ
DE LA MARE DE DÉU
DELS DOLORS DE BESALÚ

Volguda Mare de Déu.

Gràcies per ser
la nostra mare en la fe,
per estar prop nostre
i cuidar-nos molt
com vas fer amb Jesús-nen.

Vull conèixer millor el teu fill
i estimar-lo
més cada dia.

Vull viure com Jesús.

Ser bon fill,
bon germà
i bon amic.

Contagia'm la teva esperança.

Que aprengui, com Tu,
a posar-me a les mans de Déu.

Ajuda'm a fer créixer la meva fe.

Mare Bona,
ensenyà'm a seguir
els passos de Jesús.

PREGÓ DE LA PRIOR

Benvolguts/des,

Primer de tot voldria agrair a la junta de la Mare de Déu dels Dolors haver-me escollit com a Prior de la festa de la Verge dels Dolors. Quan m'ho varen dir no vaig tenir paraules per contestar. No m'esperava que haguessin pensat en mi per celebrar aquesta festa tan bonica. Des d'aquell moment, tenia clar que havia de dir que SÍ.

Una salutació molt cordial a tothom. Un any més, celebrem la festa de la Mare de Déu dels Dolors. Des de l'any 1978 soc Besaluenca. Em vaig casar amb en Joan de Can Quei. Recordo especialment la primera vegada que vaig participar a la festa dels Dolors, l'any 1975. Feia poc que sortia amb en Joan, el seu pare el van fer Prior i l'Ajuntament va intercedir davant del govern perquè li donessin uns dies de permís per acompanyar-lo a la processó, ja que estava fent la mili.

Aquesta festa sempre l'he sentida i l'he viscuda amb molta devoció i respecte. Alguns anys he pogut seguir-la, però d'altres, per la feina no l'he pogut seguir, tot i que sempre m'escapava per poder-la veure des d'algun punt de la vila. Sempre fa venir pell de gallina veure i escoltar el respecte i el silenci que hi ha. Un dels moments més bonics i emocionants, per a mi, és quan s'arriba a la Plaça i canten la Salve, juntament amb la salutació dels estaferms a la Mare de Déu.

Estic molt contenta, igual que tota la meva família, que arribi la setmana del Quinari i amb ell la cloenda de la Processó. És per això que us animo a participar dels actes d'aquests dies i desitjo que m'hi pugueu acompanyar.

De tot cor,

Visca la Mare de Déu dels Dolors!

Maria Gratacós i Trias

PRIOR

Maria Gratacós i Trias

Nascuda el 17 de novembre de 1956, a Banyoles.

Professà de congregant el dia 25 de març de 1988

COMISSARIS

Sidro Vergés i Palomeras

Fredo Vergés i Palomeras

Martí Guillamet i Comamala

Roman Hurtós i Agustí

Dolores Medina i González

Joan Grèbol i Roura

Xevi Serra i Suñé

PORTADORS BORLES DEL PENÓ

Marina Aparecida Albino i Vinhal *amb en* Miquel Vergés i Albino

Marta Vergés i Gratacós *amb en* Joan Vergés i Albino

INVITACIÓ

Voldria convidar a tothom a participar a tots els actes que es celebraran durant el Quinari i especialment a la processó que es fa en honor a la Mare de Déu dels Dolors.

PROCESSÓ DELS DOLORS

MANIPLE DE MANAIES

POTENTIORS

Gerard Serra i Figa
Marc Font i Falgàs
Pau Luengo i Cervera
Lluís Trayter i Puig
Martí Estela i Jordà

AQUILIFIER

Joan Ferrés i Costa

INFANT GUARDA AQUILIFIER

Jan Ferrés i Soler

SIGNE BANDA

Jordi Farcy i Bermejo

INFANTS GUARDA BANDA

Pau Busquets i Farrés

SIGNE OPTIADA

Albert Vidal i Peracaula

GUARDA SIGNE OPTIADA

Sergi Massanet i Iglesias

ESTENDARD

Germán Mas i Hormigo

GUARDA ESTENDARD

Adrià Guardiola i Ros

Guifré Balateu i Riembau

BANDA TIMBALERS

Ricard Serra i Regalat (decurió)

Arnau Bravo i Aubeso

Roger Carreró i Coromines

Marc Cortada i Canals

Arnau Martín i Gratacós

Pol García i Meléndez

Isaac Jarillo i Bonet

Ferriol Rovira i Balateu

Biel Tané i Riu

Marc Carreró i Coromines

PIFRES

Clàudia Batlle i Pont (decurió)

Maria Aracil i López

Stefi Batlle i Pont

Maria Julià i Juanola

Quim Quintana i Vilà

Cristina Torres i Pleite

Berta Xifre i Sala

Júlia Xifre i Sala

OPTIADES

Àlex Torres i Sánchez (decurió I)

Albert Pla i Planas

Quim Grau i Castañer

Josep Pujol i Serra

Albert Trayter i Puig

Bernat Parés i Figueras

Roger Sucarrats i Masgrau

Pau García i Bassols

Sasha Falgueras i Pla

Carles Reixach i Estañol

Jordi Lagares i Roset (decurió II)

Ferran Duran i Abulí

Àlex Torres i Pleite

Martí Guillamet i Gala

Jordi Lagares i Mir

Albert Juanola i Sánchez

Joan Genebat i Ribera

Jacint Güell i Sánchez

Pau Trill i Iglesias

Roger Torrent i Serra

ORDRES

Manel Juncà i Ramon

CENTURIÓ

Jesús Batlle i Auguet

PERSONATGES

CANT DE LA PASSIÓ

Marcel Riera i Bordes

CORNETA

Biel Riera i Bordes

JESÚS

Aleix Casals i Ortega

JUEUS

Bibiana Cruz i Balés

Fidel Cruz i Mateos

Anna Jordà i Mas

Jordi Jordà i Segura

Miquel Àngel Mateos i Jiménez

Judith Vila i Tortajada

CIRINEU

Marc Purrà i Vila

VERÒNICA

Rosa Ramon i Ros

PORTADORS DEL SANT CRIST

Portador

Jordi Boix i Serra

Forques

Vicenç Oliveras i Farcy

Joan Masmitjà i Frigola

JESÚS

Francesc Mas i Serra

APÒSTOLS

Fidel Balés i Juanola

Ernest Bassols Lladó

Vicenç Bosch i Juanola

Antoni Casabó i Majó

Joan Corominas i Sala

Sergi Díaz i Muñoz

Francesc Grau i Gratacós

Emili Oromí i Montagut

Jaume Riu i Roura

Miquel Riu i Roura

Miquel Torrent i Caritg

Xavier Torrent i Fuentes

ACOMPANYANTS COR D'APÒSTOLS

Josep Fernández i Roura

Narcís Lagares i Corominas

Jordi Parrot i Parborell

Albert Pérez i Descamps

DIRECTOR

Josep Cassú i Serra

FARISTOL

Tura Riu i Valentí

ORQUESTRA

La Principal de la Bisbal

PORTADORS DE LA MARE DE DÉU

Santiago Gratacós i Quintana

Andreu Prujà i Roca

Agustí Vilar i Solé

Pere Vilar i Solé

Aquest any són portadors els veïns del carrer Sant Vicenç i els del carrer i passatge Vilarrobau

PORTADORS DE LA VERACREU

Joan Balateu i Gelada

Salvador García-Arbós

Joan Burgas i Cufí

Montserrat Jordà i Ayats

Joaquim Roura i Rodríguez

COS D'ESTAFERMS

CAPITÀ

Joan Cabratosa i Pla

ABANDERAT

Emili Carrasco i Sánchez

LLAÇ GROC

Lluc Jofre i Pena

BANDA

Tambors

Àngel Sánchez i Herreros

Francesc Ferrés i Vergés

Marc Vaquero i Garrido

Jordi Vaquero i Garrido

Joan Sánchez i Valentí

Pep Descamps i Oliveras

Bombos

Joan Ferrés i Barragán

Lluís Rubirola i Juncà

Andreu Banal i Torres

FLAUTES

Cora Masmitjà i Roura

Clara Trill i Iglesias

Júlia Masmitjà i Roura

Maria Trunyó i Torcal

Joana Cabratosa i Pons

Laia Mas i Moya

Jana Balateu i Riembau

Laia Mayolas i Vaquero

Maria Buch i Torrent

Sira Huete i Fernández

Mar Ferrés i Barragán

SOLDATS

Jordi Pujolar i Senpau

Gerard Portas i Balateu

Jordi Hurtós i Rovira

Xavi Lagares i Puig

Jordi Solà i Codony

Eloi Masoliver i Soler

Jonathan Porras i Córdoba

Pol Trunyó i Torcal

Francesc Solavera i Pons

Joan Molas i Teixidor

Dani Molas i Teixidor

Oriol Ortega i Torres

Adrià Pons i Hurtós

David Buch i Pérez

Josep Mª Lagares i Roset

Francesc Font i Falgàs

ARRENGLADORS

Octavi Balés i Juanola

Gemma Guix i Feixas

Mireia Juncà i Genové

Alba Riera i Guix

Eduard Juncà i Parella

Isidre Bellapart i Bosch

Marta Mas i Serra

Isaac Puigdemont i Balés

Imma Juncà i Genové

Adriana Guix i Tubert

Lluís Juncà i Parés

Quim Casellas i Jou

Joana García i Guix

Alba Vidal i Vila

Guadalupe Pleite i Titos

Jesús García i Gil

MOVIMENT DE LA CONGREGACIÓ 2019

CONGREGANTS QUE VAN PROFESSAR EL 2019

Guerau Colominas i Soler
Pep Descamps i Oliveras
Quim Descamps i Oliveras
Héctor Fàbrega i Cardinez
Jasmine Fàbrega i Cardinez
Eloi Fernández i González
David González i Iglesias
Gerard Hurtós i Prunella
Sílvia Iglesias i Girvent
Biel Martí i Atenció
Lara Massanet i Iglesias
Sergi Massanet i Iglesias
Carla Mayolas i Vaquero
Xavier Pont i Oliveras
Miquel Riu i Roura
Laia Serra i Pujol
Oriol Serra i Vilar
Arnau Vidal i Argelés
Germana Ma Agnus Dei Torres i Segura
Germana Maria Atrada i Quintanilla

ASPIRANTS A CONGREGANT ADMESOS DURANT EL 2019

Fabiola Atenció i Martínez
Guadalupe González i Pérez

Jaume Mas i Calvis
Dolors Serra i Freixa
Sílvia Vila i Noguer

CONGREGANTS MORTS DURANT EL 2019

PER A LES ÀNIMES DELS QUALS S'APLICARÀ LA MISSA ELS SEGÜENTS DIES:

Joan Gratacós i Albertí
Joan Gratacós i Ortiz
dia 30 de març, a les 20 hores

Maria Trias i Armadà
dia 31 de març, a les 20 hores

Teresa Surroca i Planas
Pere Soler i Subirós
dia 1 d'abril, a les 20 hores

Pepita Agustí i Pujol
Maria Prat i Pujeu
dia 2 d'abril, a les 20 hores

Roser Corominas i Canadell
Marc Vergés i Gratacós
dia 3 d'abril, a les 11:30 hores

Mercè Pratsevall i Casals
Francesc Brugué i Canal
dia 3 d'abril, a les 19 hores

MOVIMENT PARROQUIAL 2019

BAPTISMES

Júlia Molas i Alfàr

Uriel Vera i Alvarado

Leo Arraez i Descals

Adrienne Fonseca i Alvarado

Saylor Aitana Sánchez i Raudales

Noah Grajales i Casals

Jimena Rigosa i Durón

PRIMERA COMUNIÓ

Jaume Cuadrat i del Hoyo

Aduvina Sánchez i Coll

Àngel Sierra i Guerra

Ariana Vera i Alvarado

Adrià Xiquets i Àvila

MATRIMONIS

Alberto Estévez i Barriga

Agnès Oliveras i Pagès

Jordi Puig i Grífol

Eva Navarro i Lozano

Joaquim Grau i Castañer

Sònia Moreno i Rodríguez

Gerard Reixach i Boix

Elisabeth Boixadera i Bardut

Jordi Muñoz i Madrid

Carolina Ivorra i López

Víctor Baixauli i Pons

Rebeca Gutiérrez i Belmonte

DIFUNTS – EXÈQUIES

Joan Domènech i Gratacós

Pepita Agustí i Pujol

Roser Corominas i Canadell

José Ángel García Rodríguez

Maria Trias i Armada

Siseta Seguí i Alsina

Agustí Bosch i Andrés

Maria Prat i Pujeu

Càndida Carreras i Molas

Maria Tenas i Roura

Joaquim Quera i Feixas

Mercè Pratsevall i Casals

Francesc Prujà i Burgas

Pere Soler i Subirós

Ventura Viñolas i Ramió

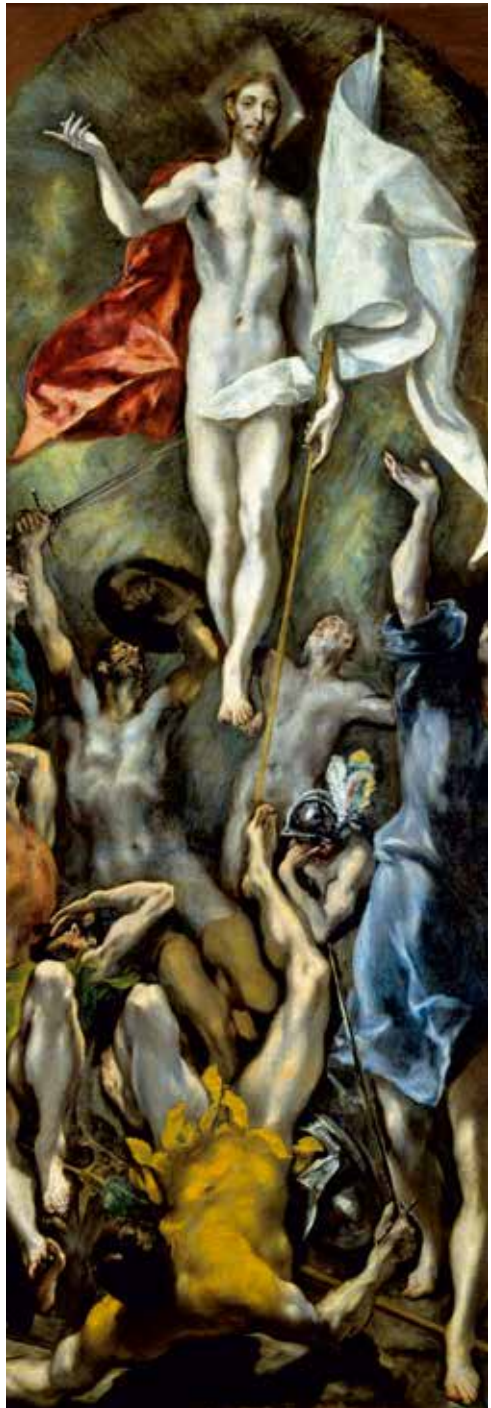
Maria José i Sala

Teresa Surroca i Planas

Montserrat Viñas i Juanola

Llúcia Puig i Roldán

Pepita Ribugent i Güell

IN MEMORIAM

JOSEP MARIA BASSOLS I BALÉS

El Banderer de la Salve

Fa poc més d'un any que només et tenim en el record i a mesura que es va acostant la diada dels Dolors aquest record es fa encara més viu i persistent. Vares saber posar ben amunt la Salve de Calahorra – la nostra Salve – a través del cor d'Apòstols, fins i tot quan aquest grup vocal va passar per hores molt baixes. Vares saber suplir els anomenats "apòstols muts" per altres que van oferir les seves veus per incrementar la plan-

tilla que va compensar la presència de tota una orquestra a la processó. Duies la Salve al cor i et vares convertir en la seva ànima. Et seguirem veient a través d'aquell teu tros de cel que s'obre al so de la Salve damunt la plaça cada nit del divendres anterior a la primera lluna plena de primavera.

La teva estima i la teva atenció a la Salve era una mostra més de la teva estima i la teva atenció a Besalú. Molts besaluencs vàrem compartir amb tu hores i dies de goig, de festa, d'alegries, rialles i, també algunes llàgrimes i preocupacions.

En Josep Maria, el segon de la dreta, quan era jove participant a la processó

cions. Es feia gairebé impossible pensar que a l'entorn de cada situació que es produïa al poble no hi hagués la teva imatge o la teva empremta. Recordem un xic? Sessions de putxinel·lis per als més petits quan encara no hi havia TV, les primeres processons petites dels Dolors que es feien el Divendres Sant a la tarda, les sessions de teatre musical i els pastorets a l'"Hogar Parroquial" (Sant Julià), les primeres cavalcades

dels Reis, el primer equip de "Balonmano" (handbol), el primer Ajuntament democràtic, La Festa Major, el moviment anti-abocador, i tot un reguitzell de coses més on pocs t'hi sabien, molts t'hi imaginaven... tu i el poble, el poble i tu... Besalú!

I no, no em descuido de recordar-te al front de Veus de Besalú. Va ser la teva obra. La teva realització més enllà dels deures familiars i professionals. Allà hi

En Josep Maria, dirigint el cor d'apòstols

expressaves aquell munt de melodies i acords que sempre rondaven pel teu cervell. Sovint en deixaves traspuar algun compàs mig intel·ligible a través d'alguna curta xiulada o d'un intent de taral·larejar. Després apareixia la versió completa a qualsevol escenari o en algun disc, després però, de la corresponent presentació a Besalú.

Ara, i des d'aquí, vull que també quedi el bon record de la persona que va "finir la vida sentint les campanes, pensant en la Plaça i amb l'esguard al Mont".

Gràcies, Josep Maria!

Fidel Balés i Juanola

EL PRIOR DELS 320 ANYS

Amb motiu de la Celebració del 320è Aniversari de la Fundació de la Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú (1699–2019), la Junta va decidir atorgar l'honor de ser Prior d'una efemèride tan sentida a Monsenyor Francesc Pardo i Artigas,

Bisbe de Girona... i li va atorgar aquest honor perquè el Bisbe Francesc ha estat sempre un Bisbe molt proper amb Besalú, un Bisbe del Poble, però també per la seva senzillesa, generositat, caritat i infatigabilitat en tots aquests anys.

El nou Prior en el discurs de Benvinguda el Dia dels Dolors

És en aquest sentit que reproduïm un fragment dels discurs de Benvinguda del Secretari de la Congregació, Sr. Josep Lagares, adreçat al nou Prior en el moment de prendre possessió del càrrec:

“... En l’entrevista que li fa en Salvador Garcia al Programa dels Dolors d’enguany vostè comenta que li va sorprendre que li proposéssim el càrrec de Prior, però home... Com li pot sorprendre que li proposéssim el càrrec, si als pocs mesos de ser Bisbe de Girona ja ens fèieu costat a la processó de l’any 2009, juntament amb Mossèn Marturi Al Cel Sia? Com li pot sorprendre si va ser un dels principals valedors de la Sala Capitular de la Congregació que vostè mateix va inaugurar l’abril del 2014? Com li pot sorprendre si un any més tard ens va tornar a acompanyar a la Processó amb l’aquell moment Corrector Mossèn Jordi Font? Com li pot sorprendre si aquell mateix any, en un gran acte de generositat us va fer congregant? Com li pot sorprendre si l’any 2017 va estar sempre al nostre costat durant els Actes del Mil·lenari i l’arribada de la Veracreu? ... i per no comptar les innumerables ocasions en

què ens heu donat suport com a rector en el traspàs de mossèn Marturi, catequesi, comunions, confirmacions, misses de Quinari, Oficis del Dia dels Dolors, etc, etc... Sincerament Sr. Bisbe, va néixer a Torrelles de Foix, no va néixer a Besalú, però en sou un verdader Fill Adoptiu!

A més, com vós mateix dieu al programa, sou molt devot dels Dolors perquè, com a capellà i com a persona, la Dolorosa és un referent per acompanyar el dolor de tanta i tanta gent... i vós ho sabeu bé això... heu experimentat personalment la malaltia en varies ocasions i heu viscut amb intensitat tot el que significa el patiment acompanyant els malalts en les Peregrinacions Anuals a Lourdes... sí senyor, sempre al costat dels qui pateixen dolor”

Δ Tota la Vila Comptal de Rosalú, i
 molt especialment a la feitura de la
 Venerable Congregació dels Dolers,
 el meu agraiment i la meua
 benedicció per haver-me honorat
 Prior d'aquest any 2019.
 Ha estat una experiència joiosa.
 Molta gràcia.

Dedicatòria del Sr. Bisbe i Prior 2019 al Llibre d'Honor de la Congregació

El Capità dels Estaferms convidant el Prior a presidir la Processó, una tradició centenària

El Prior amb els portadors de les borles i els comissaris, acompanyat pels Estafers per tal de començar la Processó

El Prior durant la Processó dels Dolors 2019

ENS ACOMPANYA EL PRESIDENT

La Processó dels Dolors de l'any 2019 va viure un fet d'excepció i pel que serà recordada per tots els besaluencs: la visita del Molt Honorable Senyor Joaquim "Quim" Torra i Pla, 131è President de la Generalitat de Catalunya. En la seva visita a Besalú, el President va estar contínuament acompanyat pel Sr. Pere Vila i Fulcarà, Delegat Territorial del Govern a Girona, i el Sr. Lluís Guinó, alcalde de Besalú i Diputat al Parlament. Al monestir de Sant Pere, just abans de començar la Processó, van ser rebuts pel Correcor, el Secretari i resta de membres de la

Junta de la Congregació, així com altres autoritats municipals, comarcals i provincials.

Llicenciat en Dret per la Universitat Autònoma de Barcelona l'any 1985, va treballar durant vint anys com a advocat i directiu en l'empresa d'assegurances privada Winterthur. Posteriorment va fundar l'editorial A Contra Vent, que ha destacat en la recuperació de l'obra dels periodistes catalans dels anys 20 i 30. La seva trajectòria política s'inicia el setembre del 2009. Ha sigut membre del con-

sell permanent de l'Assemblea Nacional Catalana i vicepresident d'Òmnium Cultural, entitat que va presidir entre el juliol i el novembre del 2015 en substitució de Muriel Casals. El 10 de maig de 2018 va ser proposat com a candidat a la Presidència de la Generalitat i va ser investit pel Parlament quatre dies després. Ha escrit diversos llibres, i ha obtingut el premi Carles Rahola d'assaig.

El President Torra va participar amb molta Fe i Espiritualitat a la Processó i va quedar molt emocionat pel recolliment i silenci que s'hi viu.

En acabar la Processó, i al presbiteri del Monestir de Sant Pere, el President va dirigir unes emotives paraules a tot el poble de Besalú i va signar al LLIBRE D'HONOR de la Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú... Les paraules del Molt Honorable Quim Torra en la seva dedicatòria, i que reproduïm a continuació, són l'expressió de l'experiència viscuda:

“A la Vila Comtal de Besalú. Gràcies per conservar una Tradició de 320 anys. La Processó dels Dolors.

Un poble que conserva les seves Tradicions és un poble que sap d'on ve i on va. Amb un record emocionat pels nostres presos polítics i exiliats. Ells seran lliures, i el nostre Poble, també.”

*Quim Torra
President de Catalunya
12 d'abril de 2019*

El 131è Molt Honorable President de Catalunya a la Processó dels Dolors

El Molt Honorable President Torra al presbiteri de Sant Pere

El Molt Honorable President Torra amb els Manaies

El Molt Honorable President Torra amb els Estafers

PREGÓ SETMANA SANTA GIRONA

Vanitat i humilitat

Pregó de la Setmana Santa Gironina 2019

Avui, Dijous de Passió, és Sant Estanislau de Cracòvia i vigília de la Festa de la Mare de Déu dels Dolors. Felices vigílies a totes les Maria Dolors, Miós, Lola, Lolita, Dolores, Dolo...

Benvolguda feligresia.

Benvolguda germandat.

Benvolguda comunitat. No pas exclusivament de fidels, perquè també hi ha infidels, heretges, agnòstics, descreguts, decebudes, desesperades i esperançades.

És un honor ser el pregoner de la Setmana Santa Gironina.

Un gran honor, que vaig acceptar per l'emoció fugissera i forassenyada de la vanitat.

«Vanitas vanitatum, dixit Ecclesiastes;

vanitas vanitatum, et omnia vanitas.

Quid habet amplius homo

de universo labore suo

quo laborat sub sole?»

«Vanitat i més vanitat, diu Cohèlet,

tot és efímer, tot és en va.

Què en treu l'home

de tots els treballs

amb què s'afanya sota el sol?»

Ser impulsiu té aquest perill: deixar-te apoderar per instints primaris com la ira, la supèrbia, l'orgull... Per la immodèstia. Pels honors.

¿Quanta gent no ha acceptat càrrecs per acomplexament, per necessitat de projecció social, que per la seva competència manifesta hauria d'haver rebutjat? Ho ha fet per competitivitat. *Que tiri la primera pedra!!!!* Rectifiquem: Ho hem fet per competitivitat, per figurar. Deixarem de competir quan siguem competents, diuen.

Ho acceptes i ja hi ets. Ja hi sóc.

Com va escriure Modest Prats el 1993: «He acceptat perquè ell [En Modest es referia al degà de teologia de Catalunya el 1993, perquè les *Quatre cartes i una postal a la societat catalana. Valors i contravalors, perspectives i tendències*, li va ser encarregat llavors]... *He acceptat perquè ell em va afalagar la meva vanitat i jo, com un babau, em vaig deixar enredar. En el pecat he trobat la penitència.*»

Aquest fragment i altres escrits del Reverend el trobareu, si el demaneu i encara en queda algun, a *Mestratges de Modest Prats*, llibret publicat pels marmessors de la Pia Voluntat Mossèn Modest Prats i Domingo. Fa cinc anys que ens va deixar i les seves reflexions, de fa 10, 20, 30 o 40 anys enrere, són d'una vigència esgarrifosa, siguin sobre llengua,

política o religió.

Tampoc t'has de deixar segrestar per la immodèstia. Diu Nietzsche que la falsa modèstia és la més gran de les mentides, ja que pretens que t'abracin per camuflar la supèrbia i sentir-te estimat.

Estic honorat i orgullós, i, malgrat que res no m'hauria d'espantar, ho estic.

Volia ser capellà i vaig arribar a fer hòsties amb truita de farina, crespells. Sense ou. Només amb farina i aigua. Maig vaig anhelar ser bisbe. Hauria volgut ser el monjo de Robin Hood i el Sant Pare de les Sandàlies del Pescador. I no arribo a la sola de la sabata esquinqada del Pater Whisky del Poder i la Glòria.

Tanmateix, tinc la sort de ser de Besalú. Ser de Besalú ho fa tot més fàcil. De seguida t'acostumes a la bellesa, als monuments contundents, a l'arqueologia, a descobriments un dia si i l'altre també i a una petjada poderosa de la història.

Sóc de Besalú, però... Sí, però! És veu que vaig veure la llum a Girona. Va ser una visió llunyana, amb una panoràmica espectacular: Montjuïc, El Tè (o el Ter), la Catedral, Sant Feliu i la Devesa. Vaig néixer en una vuitena planta i batejat en una novena, perquè es veu que no em podien portar a Besalú amb la càrrega del pecat original.

Quan vaig arribar, el xuixo no tenia ni cinquanta anys, però molts ja el coneixien

de tota la vida.

Tota manera, he passat mitja vida a Girona, en tots els sentits: m'hi passava el dia al metge, al cinema, al teatre, als cafès i fent carrer, buscant notícies, com a periodista d'*El Punt*.

¡És tan gros ser de Besalú... que, si aquest pregó hagués estat demà, hauria hagut de dir que no! Ara que he après a dir no, no ho hauria dubtat. No tinc consciència d'haver-hi faltat mai i d'haver-li fet mai el salt amb una altra MaredeDéu dels Dolors.

La sort de Besalú de fer la processó una setmana abans ens permetia i ens permet completar el *Grand Slam*: Verges, Perpinyà i Girona.

Jugar a la processó

En aquest exercici de memòria antropològica dels pregons, per si no us ho havia explicat algú més abans, a Besalú, per Setmana Santa jugàvem a les processons amb canyes i tambors amb planxes de bidons de petroli i de detergent, excepte el Divendres Sant, que ens ho agafàvem molt seriosament i representàvem la processó dels petits, un calc de la dels Dolors, amb vestits, creus, pendons, santocrists i el pas del Sagrat Cor. Al senyor rector, Mossèn Joan Oliveras, d'Amer, no li agradava que la féssim a l'hora de la funció, ja que hi havia força

públic i li restava feligresos a la Celebració de la Passió del Senyor.

Li sabia greu que la gent es perdés l'adoració de la relíquia de la Vera-creu, el Lignun Crucis, del final de la funció. Suposo!

He de reconèixer que els de la meua generació no podem lamentar que la Setmana Santa fos una matada d'avoriment, sense cinema ni tele, i obligats a escoltar música sacra per la ràdio. Clar que a la tele passaven totes les pel·lis canòniques, incloent *El Setè Segell*, de Bergan, i *La Passió segons Sant Mateu*, de Passolini. I al cinema podíem veure una reposició d'*Els 10 Manaments*,

però també hi vaig veure totes les dels germans Marx i musicals, estil *Levando Anclas*.

I també recordo els Campaments de Setmana Santa organitzats pel Centre Excursionista de Besalú, dels Dijous Sant fins al Dilluns de Pasqua, en què, si no hagués estat pels brunyols hauríem quedat desconnectats de l'Univers Cristià.

Penseu que ja teníem la feina feta. I aplicàvem aquell magnífic ensenyament de Cohèlet, un dels grans llibres de la Bíblia, com tots els sapiencials:

«Res de més agradable per a l'home que menjar i beure i sentir-se feliç del

En Salvador Garcia-Arbós, acompanyat del Sr. Bisbe i la Presidenta de la Junta de Confraries

propi treball. Però això, jo m'he adonat que depèn de la disposició de Déu. Si no, ¿qui menja o pateix gana a desgrat d'ell?»

Per tant, siguem feliços per la major glòria de Déu.

Per què fem processons?

A vegades ens preguntem per què fem la processó, a Besalú, a Girona o a Verges, o per què ara mateix som reunits aquí. És perquè som creients? Ja sabem que no pas tots en som de creients. Probablement som aquí perquè som gironins interessats a mantenir unes tradicions. O, ¿qui sap?, si perquè som o volem ser testimonis d'alguna cosa que inexo-

rablement vivim de prop, i, malgrat que som coneixedors i, fins i tot apòstols de la Veritat, podem témer que algun dia els llibres en parlin com ho fan ara amb ritus ancestrals extingits i que van ser tinguts per sagrats, com els de Delfos o els del Machu Pichu, per exemple.

Som aquí perquè no caigui, caigui qui caigui...

Durant dos anys, el Centre d'Estudis de la Setmana Santa em va demanar alguns articles en què relacionés Besalú i Girona. Sóc tan dispers que ja penso en Arnau de Soler, l'ardiaca de Besalú que va sufragar el baldaquí d'argent de l'altar major de la Catedral. I, és clar, en llinatges jueus, en el bisbat efímer que vam tenir o en el comte-bisbe Miró, senyor de Besalú i monsenyor de Girona, o en el doctor Estela, rector de l'època daurada del Seminari.

Continuo pensant i preguntant-me per què les processons són notícia. ¿Per què vénen d'una llarga tradició i tenen una història densa i enrevessada i, sobretot, mobilitzen un contingent de persones molt notable, perquè són d'una bellesa estètica irreprotxable? Produeixen una fascinació especial? En les cròniques periodístiques, se'n destaca la solemnitat el respecte, el silenci que et poden reconnectar amb la fe.

No pas sempre se'n dóna una visió po-

sitiva des de la premsa. A vegades les cròniques són negatives i el periodista més conscient n'ha de criticar l'incivisme. De fet, el periodista dels bons temps del periodisme i de la premsa de Girona va intentar destacar alguna cosa diferent cada any, per la qual cosa, quan l'hora del tancament ens permetia quedar fins al final, ens anava molt bé que el bisbe connectés l'església amb la realitat, que vol dir la conjuntura social, cultural i política. I tot fet amb *finezza*, amb la voluntat de ser inclusiu i no pas exclouent. Per això, lamentablement, les cites a la passió i mort de Jesús s'ajusten, any rere any, a un present d'arreu del món, i no trobaríem ningú que no acceptés que per Setmana Santa evoquem un dels moments més injustos de la història universal. Una injustícia necessària per redimir-nos del pecat original.

Per això, la Bíblia dóna per a tant. Vull dir, els llibres menys violents de la Bíblia donen per a molt, amb paral·lelismes obvis. Els Evangelis són extraordinaris, les paràboles són útils i els dos llibres de Sant Joan, sublims. Per això, la Bíblia és tan necessària, fins i tot, per als ateus, que no existirien, si Déu no existís, com va escriure Chesterton.

També ho escriu el Cohèlet:

«Després m'he girat a considerar totes les opressions que es cometien sota el

sol, i mireu: llàgrimes dels oprimits que no tenen qui els consoli! La força està del costat dels opressors, i per a ells no hi ha consolador!»

Fem un espectacle?

Demà a aquesta hora Besalú serà ple de gent i, si no hi ha cap ciri trencat, de demà en vuit no es podrà passar pel Barri Vell de Girona.

El nombrós públic que les segueix comporta un seguiment mediàtic. També hi ha un seguiment dels mitjans de comunicació, que en publiquen fotos impressionants, perquè tenen un alt contingut estètic. I no hi ha ètica sense estètica, diuen que va dir José Maria Valverde.

M'he de centrar i concentrar en les dues processons que més bé conec, que les he viscut des de tots els angles possibles; la de Besalú des de les entranyes, és clar, perquè sóc de la Junta dels Dolors.

No s'han de comparar, perquè són incomparables, entre altres coses perquè una no pertany a la Setmana Santa i l'altra, sí. La de Girona és de les grosses del Divendres Sant, una de les diades més catòliques, apostòliques i romanes.

A Besalú, la gent, el poble, participa majoritàriament de la processó. A Girona, bada, n'és espectador. Qui és espectador-a? Qui mira un espectacle.

És un espectacle la processó de Girona? Deia el meu mestre i mestre de molts que som aquí, Pere Madrenys, el periodista més torraneules de la història, doctor en Dret Canònic i un cristià radical, que espectacle ve d'*Spectare Oculum*, allò que s'ofereix a la vista, als ulls, i que espectacle no ha pas de ser cap pecat, ni cap sacrilegi, ni heretgia, mentre l'espectacle no sigui de *varietés*. Precisament, en una entrevista amb el prior d'enguany de la festa dels Dolors de Besalú, el Bisbe de Girona, qui demà presidirà els 320 anys de processó, dóna una opinió semblant a la de qui va ser secretari del Bisbe Jubany i enviat especial al Concili Vaticà II.

Diu el Nostre Bisbe Francesc que les processons han de ser dignes i ben fetes. I que ben feta vol dir que les persones han de participar-hi amb pietat, amb consciència del que estan fent. Reclama que, almenys per als que ho organitzen i que hi participen, ha ser una manifestació religiosa important. Alerta que les processons no poden ser entreteniment. I reivindica la dimensió religiosa i que siguin expressió d'alguns moments de la nostra fe.

L'estètica és fonamental. Els armats tenen tanta gràcia intrínseca, que s'arriben a fer concentracions de manaies, Estaferms i armats de tota mena, amb tants

o més espectadors que la processó més multitudinària, com hem vist a Banyoles, a Besalú, a Camprodon o a Girona; em penso que a la mainada és el que li fa més gràcia i, en alguns maniples, hi ha cua per ser-ne; no sé pas si les llistes d'espera són llargues com abans de començar aquest segle. Sé que a Girona, hi ha dones que en volen ser i que són a la cua. Per cert, el 1992 van sortir tres, 3, noies al cos d'Estaferms de Besalú, convertint-se en els primers armats amb dones, si més no del nostre entorn conegut. El 1993 va entrar la primera als Manaies de Besalú, any en què als Estaferms ja n'hi havia sis, 6, de dones. No hi van haver votacions, ni debats, ni altaveus mediàtics. Hi van entrar sense votacions, sense debats, sense altaveus mediàtics, amb la mateixa naturalitat que els estius ens banyem a la platja o a la piscina.

Em torno a preguntar: Per què s'hi va a processó?

Un d'aquells pares predicadors, d'abans, de quan hi havia pares predicadors tan populars com les cobles-orquestres de les festes majors, en aquell temps en què tothom anava a missa i hi havia esglésies per a progres i litúrgies per a devots de cop de puny al pit, de missa diària, Colores i Rosari tenia una teoria. Segons la seva tesi, hi ha (o he de

dir que hi havia?) tres tipus de cristians: els de missa primera, els de missa de 10 i els d'Ofici.

Els de missa primera són els que mantinen perquè volen veure Déu.

Els de missa de 10 són els que volen que Déu els vegi.

Els que van a Ofici volen que els vegi tot Déu.

Porto tota la vida preguntant opinions i buscant una explicació, religiosa o antropològica o sociològica, fins i tot econòmica i turística, de la gran participació a les processons.

Insisteixo: No ens enganyem, la gent hi va per l'estètica i l'estètica crida la gent a anar-hi.

Periodista

Durant molts anys, la meva Setmana Santa va ser com a periodista, quasi especialista en processons i concentracions d'armats.

Els de Girona sempre van ser les estrelles, però una mica com un d'aquests esportistes sobrats, als quals, com que sobresurten, la resta els té una mena de tírria.

En Salvador, durant el seu Pregó

De la meua època de redactor recordo de tot: pluja, suspensions, estrenes, fotos de platja de dia i processons de nit. L'últim any que vaig ser a *El Punt* vaig treballar tota la Setmana Santa, com a penitència. Estàvem en precampanya electoral i el dissabte era Sant Jordi. Havíem previst dedicar 4 o 5 planes a les processons, però va ploure. És una jugada de les grosses perquè has de refer el diari un dia en què quasi tota la redacció fa festa i tothom aprofita per marxar lluny i apagar el mòbil. Si aneu a l'hemeroteca i mireu les informacions del dissabte sant, veureu fotos de gentada a tot arreu, a mar, a les pistes d'esquí, a la Mare de Déu del Mont i a les processons.

A **El Punt**, a portada vam titular una cosa petita: «*La pluja fa la guitz a les processons de Divendres Sant*». A dins, una sola plana: «*Divendres Sant plujós*».

El **Diari de Girona** va fer un titolet a portada: «*La pluja fa recloure a la Catedral de Girona els fidels a la processó*». I ho va matar tot en dues planes.

De fet, els dos rotatius gironins dedicàvem moltes planes al Sant Jordi, una altra diada anual que mobilitza les masses, però amb novetats, si més no hi ha títols nous, a banda d'algun autor novell. La foto de la portada era de la informació de la derrota del Girona a Salamanca.

Nihil novum sub sole. Res de nou sota el sol.

Moment en finalitzar el Pregó

Brunyols i tortells

Celebrar els Dolors té l'avantatge d'avançar-ho tot i de tenir lliure la Setmana Santa, per fer vacances, per viatjar, per canviar de processó cada any.

Si és que afartar-se amb l'afartapobres tradicional de la Quaresma se'n pot dir alimentar, demà m'alimentaré, quasi exclusivament de brunyols i tortell.

Ens toca discutir, com a tot arreu, de qui fa el brunyols més bons i els millors tortells. Brunyols i tortells de confiteria contra brunyols i tortells de fleca.

A Besalú, les grans platades de brunyols i de tortell arriben pels Dolors i ja no parem, fins passat el Ram. Pels Dolors s'encarregaven els tortells del Ram.

Això de la mona també ens és o ens va ser una tradició sobrevinguda, probablement per la via dels mitjans de comunicació. Ens miràvem molt de lluny les casetes de xocolata amb pollet als aparadors del carrer Major. M'agradava venir a Girona o anar a Figueres a mirar aparadors, perquè les mones eren més mones.

Per defensar el tortell, els gironins hem vist sempre la mona com una tradició sobrevinguda, però, potser ha arribat el moment de plantejar-se per què fem Pasqua pel Ram. Celebrem que Jesús es sacrificarà per nosaltres, en comptes de celebrar l'acompliment de la profecia,

la Pasqua de Resurrecció, la festa més important de la cristiandat. En comptes de veure rars els altres, tradició rara és regalar als fillols el tortell pel Ram, mirrem-nos al mirall. Al cap i la fi les mones primitives són corones o coques rodones, decorades amb ous, amb l'ou de Pasqua, tradició d'origen pagà per simbolitzar la immortalitat, allò d'on tot reneix.

Com a tot arreu el dimecres Sant i el dijous Sant tocava fer brunyols, un dia la mare els feia a casa i l'endemà ajudava una tia o una veïna. Tothom pastava amb una gresala de plàstic, amb la mateixa gresala amb què s'hi podien haver banyat les criatures i t'hi podien haver rentat el cap o els peus...

Tothom ho feia a cop d'ull i tothom se'n menjava algun de calent, a cremadent. En fèiem tants, que pel maig encara en quedava alguna olla i gairebé cada dia, encara en temps de l'institut, a Banyoles, i de la Universitat, a Girona, hi anava amb la bossa de brunyols, fins que s'acabaven. Fins i tot, el meu pare se n'enduia algun al camió. Potser cap al final, ens els menjàvem a casa amb llet, per estovar-los, o fèiem xucamulla amb garnatxa, vi ranci, ratafia o vi de missa. El primer vi que tinguem a mà també és una solució reeixida.

No recordo si mai algú va fer mofa de

les meves bosses, perquè, em sembla que, qui més qui menys patia de la mateixa sobredosi, de bunyols o brunyols, segons d'on vinguessin. La discussió sobre si n'hem de dir bunyols o brunyols encara dura.

Per brunyols, no ens enganyem, els millors dels millors de la història, irrepetibles, perfectes, en fons i forma, han estat els d'en Raimon a la Granja Mora: ben amassats, ben fermentats i ullats, ben fregits amb oli d'oliva, flonjos, resilents i fonedissos, però consistents. La Maria Carme malacostumava la clientela, ja que recomanava menjar-los amb nata.

Tot i que la paret de la Granja Mora que recordo era engalanada amb tota la iconografia de la Girona que ells estimaven, la Setmana Santa hi tenia un lloc preminent. Com que de brunyols i crespells de bacallà, en tenien tot l'any, cada setmana era una mica Quaresma i tot l'any o posem-hi els divendres, podies fer magre, abstinència.

Malgrat que tot l'any podies pensar que era Setmana Santa, quan era Setmana Santa t'enxufava aquella inefable cinta de K7. Sonava la música de fons de la banda dels manaies de Girona, pifres i percussió a tota pastilla, i amb la veu de la Maria Carme Ribes dient: «La Granja

Mora els desitja una bona Setmana Santa.»

Passar per la Granja Mora aquests dies era ben bé com assistir a una missa de coronació o a un concert dels Beatles al Cavern Club de Liverpool.

Xuixos i Manaies

Ara que he mencionat els manaies, no vull deixar escapar l'oportunitat de parlar de xuixos i de la seva embolicada etimologia.

Els Xuixos són més a prop dels manaies del que ens pensem.

Cito el DCVB, l'Alcover-Moll:

Xuixo:

Llança curta o bastó acabat en punta, que solen dur els vigilants nocturns de la ciutat, que són els serenos; cast. chuzo

I ara el DEC, el de l'Enciclopèdia, que porta etimologies:

Xuixo:

[del cast. chuzo, íd., d'origen incert, potser der. regressiu de chuzón, alteració de zuizón, der. de zuizo, suizo, perquè **els soldats suïssos duïen aquesta llançeta**]

No em puc estar d'invocar el de la RAE per al·lusions:

Chuzo

Quizá metátesis de *zucho, este del ár. hisp. zúǧǧ, y este del ár. clás. zuǧǧ ‘cuento de la lanza’.

m. Palo armado con un pincho de hierro, que se usa para defenderse y atacar. Amb els seus sinònims: **jabalina, azcona, cateya, alabarda, pica, venablo, dardo, lanza.**

Per si de cas, per si chuzo no fos d'origen àrab, el RAE també té una entrada dedicada al **suizón**

Suizón. (De suizo). 1. m. **Chuzo, pica, arcabuz,** etc., con que se armaba cada uno de los suizos (|| hombres de la soldadesca de a pie). 2. m. Estas mismas armas usadas por los suizos (|| soldados de infantería).

Manaia, segons l'Alcover-Moll:

Etim.: probablement de l'it. mannaia, ‘*destra*’, per les armes blanques que duen els armats.

I ara citaré la recerca d'un meu amic manaia, en Xavi Masgrau:

«Ben aviat va aparèixer el mot manaia vinculat a aquest escamot processional. El nom provenia de les armes – les alabardes o manaies – que duïen aquells “homes de ferro”. Els alabarders havien sigut soldats armats amb l'alabarda i constituïen un cos especialitzat de

l'exèrcit. La seva missió era abatre els genets i rematar-los a terra però també lluitaven eficaçment en els combats cos a cos. (...) En els segles posteriors la seva funció fou protocol·lària, com a escorta de sobirans, nobles i papes, posant en relleu la dignitat i importància dels personatges als que custodiaven.»

Amb aquest garbuix d'informació que us acabo de donar, volia explicar que ens podíem haver trobar que els xuixos es diguessin manaies i els manaies xuixos. I amb aquest excés d'informació us volia fer notar que, avui, absolutament a ningú se li hauria acudit batejar **xuixo** a un cilindre allargat de pasta més o menys fullada, farcida de crema i fregida i –i, aleshores, quasi tots–, acabats en unes puntes, perquè pels carrers ja no hi ha vigilants nocturns equipats amb gorra, llanceta, fanalet i xiulet. I convé ressaltar que, segons en Xavier Puig, nét d'Emili Puig, inventor o coinventor del xuixo, li van posar aquest nom perquè el pastís original s'assemblava al xuixo del sereno.

Li podien haver posat manaia, però tenien més a mà el sereno, un personatge quotidià. Els manaies no sortien pas més de dos dies a l'any i, per adobar-ho, els d'aquell temps, a Girona, eren de Sant Daniel.

A propòsit dels Manaies, Per si algú ni ho sap, la restauració i la modernització dels manaies de Besalú es va fer gràcies als de Girona. Durant molts anys, cascs, escuts i cuirasses van ser donats pels de Girona, fins i tot, potser els *xuixos*. Ara, encara ara, ho continuem encarregant tot a Girona.

Parlant d'armats, a Besalú tenim dos maniples diferents: els que van caracteritzats de soldats romans que tothom coneix i els Estaferms, escorta del pas de la Mare de Déu. Hauríeu de recordar els estaferms perquè hem vingut a totes les concentracions celebrades a Girona. Anem vestits de blanc, amb una estola vermella creuada i una faixa a la cintura, també vermella. L'únic element metàl·lic és el casc que ens tapa tota la cara. Quan et penses tota la vida que anàvem com els pagesos, t'assabentes que el disseny va ser fet el 1957 per Joaquim Pla i Dalmau, pare de l'actual vestimenta de la majoria de manaies.

Alguna vegada la relació entre Estaferms i Manaies era mancada de sentit de l'humor. Ara hi ja una rivalitat sana, i hem après a acollonar-nos. Tenim clar que sumem, perquè no ens imaginem dividits, no volem una Església dividida, ara que la cosa va de baixa, que la pre-

sa destaca les coses dolentes, dedicant menys atenció a les bones, les positives.

A Besalú enraonem, dialoguem. Potser és l'esperit de la *Pau i Treva de l'Abat Oli-va*. Al cap i la fi, era de Besalú, si més no de la casa comtal.

Em direu críptic, però em costaria dir el que he vingut a dir, si no ho fos. I potser trec el valor de la meva ànima de periodista, d'aquell bon ofici de persones obligades a dir el que la gent no vol sentir.

I em direu críptic, com si no fos ple de sobreentesos en les paràboles en el llençatge de Jesús, parlant de Manaies i confraries vull tornar a Eclesiastès:

«Avantatges de la vida en societat. Més val ser dos que un de sol, que així els fa bon profit el seu treball.»

I dic el que dic, amb el desig que a Girona us emmirallareu amb Besalú i acabeu tenint dos cossos, uns amb un aire i una retirada als nostres Estaferms. A davant els insuperables Manaies de Girona i al darrere els pagesívols Manaies de Sant Daniel.

Amb la consciència que m'ha sortit un sermó, voldria que tothom es preguntés

Què és la setmana santa i què representa? Us convido a pensar-hi.

Per mi es el moment de fer les paus i de començar de nou. Com que estimar els amics és fàcil, et disposes a perdonar els enemics, que l'orgull ha fet rivals, per culpa d'una sobredosi de vanitat i dèficit d'humilitat.

I com que us vull empatxar d'Eclesiastès, recordeu!

«Tant el just com el dolent, els jutja Déu; que hi ha temps per a tota cosa i per a tota obra».

Espero que se m'entengui:

«Mentre hi ha vida, hi ha esperança. És millor un gos viu, que un lleó mort.»

Per acabar, convidar-vos a viure a sortir al carrer a manifestar-vos per Setmana Santa.

I animar-vos a participar demà mateix en alguna de les processons dels Dolors, la més important de totes és, almenys per a mi, la de Besalú, a la qual hi esteu convidats i hi sereu benvinguts.

Però, sobretot, sortiu i manifesteu-vos i expiem.

Ja ho veieu: **אין קל חדש תחת השמש** (En kol txadáix tátxat ha-xáimeix). Nihil novum sub sole. Res de nou sota el sol.

Pau i Bé!

BONA PASQUA!!!

Salvador Garcia-Arbós

Pregoner Setmana Santa Girona 2019

LA FE ES FA PRESENT EN LA VIDA

Tot i que Van Gogh (1853 – 1890) no va dedicar-se a la pintura religiosa, va ser un home de fe. Al marge de com va morir - el més probable és que es va suïcidar - la seva fe el va acompanyar sempre. Fins i tot en la seva mort. Des del moment que es va disparar el tret, segons la versió oficial, ja que circula una altra versió: la que a uns nens, tot jugant, se'ls va disparar l'arma de foc i la bala va anar a parar al cos de Van Gogh. Aquesta versió es basa en el fet que a prop del lloc on es va sentir el tret hi havia uns nens jugant amb una arma de foc, i que pel lloc on va impactar la bala, no sembla que es tractés d'un suïcidi. De fet, Vincent va morir uns dies més tard de l'accident, la qual cosa encara fa pensar més que no fos ell qui disparés el tret. I, per no implicar aquells nens, hauria callat i s'hauria auto inculpat. Sigui el que sigui, encara que seguim la versió oficial del suïcidi, està clar que entre el tret i la mort van passar uns quants dies. Dies en què va poder parlar amb el seu germà Theo i amb el seu amic el Dr. Gachet. Temps suficient per penedir-se dels seus actes.

Per això, tot i com va morir, podem parlar d'un home de fe. Una fe que, com Maria, ha d'afrontar la creu de la incomprensió, la soledat i el dolor. Maria, al

peu de la creu, sent que tot allò pel que ha lluitat està morint i que tot allò que ha construït s'està ensorrant. Però ella confia i no perd l'esperança.

Al peu de la creu, Maria sent que ho ha perdut tot, que ja no serà mare, ni àvia i que la seva família s'ha acabat. Però, malgrat aquesta nit tan fosca, es manté ferma.

Aquesta esperança li porta altra vegada el seu fill; ara, però, gloriós, ressuscitat i exalçat per damunt de tots els seus botxins i de tota la humanitat. Quina joia devia sentir!

No hi ha cap relat als evangelis en què Jesús ressuscitat s'aparegui a Maria, perquè a ella no li cal; només de recollir el seu fill en braços sent un clam de tot l'univers que li diu: Mare!

A partir d'ara, Maria recupera la família, la família més gran que mai hagués imaginat. No només recupera el fill, sinó que tota la humanitat esdevenen els seus fills i filles.

Per això, enguany que tornem a celebrar la festa dels Dolors de Besalú, és una oportunitat per aturar-nos i contemplar la nostra fe al costat de Maria. He vist tanta gent de la nostra vila de Besalú invocant el nom de Maria, plorant al seu costat, acompanyant-la amb un ciri,

parlant al seu costat, contemplant-la.... Persones que he vist com la seva vida traspua aquesta devoció. Que han hagut de viure com a éssers humans el dol, la malaltia, la vellesa, la soledat, l'atur, addiccions, la incomprensió i d'altres foscos. I les veig passejar pels nostres carrers amb un somriure, enamorant-se altra vegada, lluitant, reconstruint i tornant a refer la vida. Aquesta actitud és la mostra més clara de la qualitat i la profunditat de la fe en la Mater Dolorosa. És allò que diu l'Apòstol: "Jo amb les obres et mostraré la meua fe" (Jm3, 18b). Per tant, dins l'estil de viure de la nostra vila de Besalú, no ho oblidem mai, hi ha la fe i l'esperança que Maria ens ha deixat. I aquest estil de viure és bell, humà, fratern, solidari i lluminós, perquè la nostra fe no és postissa, sinó profunda i sincera.

Per això, he volgut comentar aquesta pintura de Van Gogh, que com nosaltres, ha viscut la fe i l'esperança. Ell no va deixar mai de pintar, encara que tot li vingués en contra seu: família, misèria, difamacions, incomprensions i d'altres foscos. Ara, nosaltres podem veure'l amb la perspectiva del ressuscitat. Aquell que gairebé no va vendre mai cap quadre, que els seus contemporanis se'n van mofar i que els entesos van humiliar, ara brilla enmig de la humani-

tat, desemmascarant la foscor humana, i com un estel ens revela la veritat de la nostra esperança.

ELS MENJADORS DE PATATES (1885)

Van Gogh se sent enmig dels pobres i dels pagesos com a casa. A la vora del foc a terra, ha passat nits senceres al costat de miners, teixidors i pagesos. Ha quedat fascinat per aquesta vida i no pensa renunciar-hi. Li diu al seu germà: "Jo no necessito sabates fines de senyor ni una vida de cavaller, amb els meus esclops en faig prou".

Amb la seva vida i la seva obra denuncia altres pintors, com Mauve i Israels, que eren pintors reconeguts i duïen una vida luxosa. "Estic content amb la beguda, menjar, roba i les condicions dels pagesos. Amb això, en tinc prou".

El mes d'abril del 1885 escriu al seu germà: "Segueixo treballant en el quadre dels menjadors de patates. He treballat més les seves mans i els he donat vida. Pinto com diu Delacroix: amb el cor". Pensant en allò que diu el Millet: "Jo no vull pas suprimir el sofriment, ja que és a través d'aquest sofriment que l'expressió de l'artista esdevé més enèrgica".

“Aquest quadre l'estic pintant en un temps relativament curt. Això és gràcies al fet que durant tot l'hivern he fet estudis i esbossos. Estic batallant de valent amb aquest quadre i cada dia n'estic més content.

Fixa't en la gent que participen d'aquesta taula, que mengen les patates sota la llum d'aquesta petita llàntia. Amb les mateixes mans que han cavat la terra agafen el plat. El quadre fa referència al treball manual i la reivindicació que aquests pagesos s'han guanyat el pa honestament. I és per això que vull que aquells que l'admirin o el rebutgin sàpi-guen el perquè.

Si pintem un estable, el quadre ha de fer olor d'estable i si pintem un camp de blat, n'ha de fer de blat. Una pintura rural no s'ha de perfumar. Pintar la vida rural és una gran responsabilitat. Si es pinta un pagès has de fer-ho com si fossis un d'ells, pensant i sentint com ells”.

“Fixa't en les parets fumades, les còfies de les dones empolsades pel treball del camp. Aquesta escena apareix flotant per la llum de la llàntia que va esfumant el gris clar en tons més foscos. Al centre, la llum de la llàntia que dona una llum groga que es va envermellint i és més clara que si fos pintat en blanc. Pensant en Millet, els rostres són pin-

tats de la mateixa terra que han llaurat.”(Ct.497).

Tres generacions participen de la taula. Es tracta d'una família de pagès que viu sota el mateix sostre. Es reuneixen de forma natural per sopar junts. La llàntia de carbur que il·lumina pàl·lidament l'habitació crea una atmosfera de silenci i quietud que fan present la misèria d'aquesta existència. La claror de la llàntia vesteix totes les persones de la taula, mostrant el seus rostres cansats del treball de la jornada. El seus rostres estan marcats per les empremtes de l'esforç que han hagut de fer. Els ulls grossos simbolitzen l'amor que es tenen entre ells, assenyalen la confiança i la satisfacció amb una vida que els ofereix el regal d'aquests moments de reunió familiar. Sembla que la vida exterior hagi desaparegut i que res no pot pertorbar aquesta pau silenciosa.

VISCA LA MARE DE DÉU DELS DOLORS!
AL VOSTRE COSTAT!

Mn. Miquel Oliveras i Coll
(corrector de la Congregació)

*Que l'eternal et beneeixi i et guardi,
Giri el seu rostre vers tu i et doni la pau.
Que el Senyor et dugui més enllà del que demanes i ets.
Que Ell et guardi i t'empari al seu costat.
I, que Ell estigui sempre en tu fins la fi del món.*

(Pregària de Van Gogh.Ct.113)

L'ORQUESTRA DELS DOLORS

L'Orquestra dels Dolors té un paper clau en la nostra Festivitat. L'Orquestra és part imprescindible dels Sons dels Dolors que durant tot el dia conviuen amb els besaluencs pels nobles carrers de la Vila Comtal... Des de l'Aligot del mestre Saderra durant la Cercavila amb el Prior, a les músiques de caire religiós i espiritual durant tota la Processó... fins a arribar al moment culminant i més sublim de la Diada, el Cant de La Salve del mestre Calahorra a la plaça de la Llibertat.

L'any 2019, per primera vegada a la història de les Festivitats dels Dolors - que no a Besalú ja que ens venen acompanyant des de l'any 1947 per la Festa Ma-

jor de Sant Prim i Sant Felicià - l'Orquestra encarregada de donar vida a les Melodies dels Dolors ha estat la Cobla Orquestra La Principal de la Bisbal, dirigida per Francesc Cassú i Jordi... tant de bo ens puguin acompanyar. Per Molts Anys més!

La Principal de la Bisbal, tot assajant la Salve a can Llaudes de Besalú

LA CAMPANA “VERGE DELS DOLORS” DEL CAMPANAR DE SANT PERE

Gràcies a l'excel·lent llibre **CAMPANES I CAMPANARS DE LA GARROTXA**, escrit per en **Xavier Pallàs Mariani (Ed. El Bassegoda, Edicions)** podem saber que tenim al campanar de l'església de l'antic Monestir de Sant Pere tres campanes i que una d'elles està dedicada a la Verge dels Dolors de Besalú.

Aquesta campana en concret, de nom Verge dels Dolors, data de l'any 1720 i és de l'època de l'abat Pastor i Descallar (1715 – 1735). Fou feta per la foneria SERVA de Girona. Està dedicada, com hem dit, a la Verge dels Dolors de Besalú, Congregació que fou fundada el 1699 a Besalú.

Aquesta campana i les altres dues restants del campanar de Sant Pere, han arribat als nostres dies sobrevivint a diferents guerres i conflictes bèl·lics de tot tipus. Segons ens comenta en Xavier Pallàs, el 10 d'agost de 1835, durant la primera Guerra Carlina, els monjos de Sant Pere de Besalú van haver d'abandonar el Monestir. Després de deixar els objectes de valor a diferents cases particulars de Besalú, aquests van lliurar les claus del Monestir al comandant d'armes, i l'edifici va ser convertit en caserna i magatzem de guerra.

Un fet anecdòtic molt curiós va ser el següent:

El comandant va rebre l'ordre de baixar les campanes per fondre-les i fer-ne canons i, segons ens comenta en Xavier

Pallàs, l'ordre no es va complir mai, gràcies a la intervenció dels veïns de Besalú, que van evitar-ho i impedir que és duagués a terme l'acció.

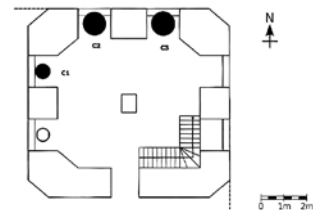
Acabada la guerra, al campanar del Monestir hi havia encara cinc campanes: dues de grosses i tres de petites. Després, durant la Guerra Civil de 1936-1939, no hi haver tanta sort, ja que al campanar de Sant Pere només hi va quedar una campana. Dues campanes van ser traslladades a la torre del rellotge de Santa Maria. A Santa Maria es tocaven els quarts amb una campana i les hores amb una altre. Les altres dues van desaparèixer per sempre. Passats els anys, les campanes de Santa Maria van tornar al campanar de Sant Pere, tot gràcies al mecenatge d'en Francesc Cambó i Batlle, el qual va deixar en herència uns diners per tal de fer el trasllat i posicionar-les de nou al campanar de Sant Pere, tal i com les veiem actualment.

Per tal d'identificar-la ràpid i sense veure-la, la campana Verge dels Dolors és la campana que actualment toca a morts, per tant, només en sentir-la ja la sabrem reconèixer, puix que ja sabem el to característic que té. També seria bo d'investigar la relació que té aquesta campana “dels Dolors” amb el fet de ser precisament la campana que toca a morts.

Joan Balateu i Gelada

Planta sala de campanes

● Ubicació campanes

○ Ubicació campanes desaparegudes

Conjunt

SALA DE CAMPANES				
Campana 1	C006	Ø 64cm	s.XIV	
Campana 2	C007	Ø 99,5cm	Any 1720	Serva
Campana 3	C008	Ø 102,5cm	Any 1685	Serva

Resum epigrafia

IMATGES:

Mare de Déu / Sant bisbe / Sant Miquel / Santa màrtir
Sant Narcís / Calvari / Creu

MARCA DE FÀBRICA: SERVA

INSCRIPCIONS:

- SVP PROTECTIONE BEATISSIME VIRGINIS MARIA DOLOROSITIME NEC NON SJANCTUIS FRANCISSI XAVERY MAURI ET GLAVDI ET S[ANC]TE BARBERE DRATE PRO NOBIS
Sota la protecció de la santíssima Verge Maria dels Dolors i també dels sants Francesc Xavier, Mauri i Claudi i santa Bàrbara pregueu per nosaltres
- CHRISTVS VINCI CHRISTVS REGNAT CHRISTVS IMPERAT A FVLGVRE TEMPESTATE LIBERAN[O]S
Crist venc, Crist regna, Crist impera, allibera'ns del fulgor de la tempesta

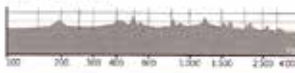
DADES FISIQUES

CAMPANA
Ø boca: 99,5 cm
Altura: 83 cm
Gruix: 7 cm
Pes: 570 kg
Corona:
7 nanses

JOU
Eix: 145 cm
Altura: 90 cm
Gruix: 13 cm
Material:
Ferro
Tirants:
/

Afinació

Freqüències predominants
194 Hz (Sol2)
410 Hz (Sol#3)
496 Hz (Si3)
819 Hz (Sol#4)
1207 Hz (Re5)

Mecanismes per tocar

Batal
Electromall exterior (03)
Motor d'impulsos (09) en desús

Ubicació i descripció epigràfica

CORONA:

Nanses amb franges trenades

ESPATLLA:

2 cordons

SUPERIOR:

2 cordons

(Capital 3 cm damunt tessell les amb decoració vegetal): "Creu de calvari) SVP PROTECTIONE BEATISSIME VIRGINIS MARIA DOLOROSITIME NEC NON SS FRANCISSI"

1 cordó

(Capital 3 cm damunt tessell les amb decoració vegetal): "XAVERY MAURI ET GLAVDI ET STE BARBERE DRATE PRO NOBIS"

2 cordons

TERÇ:

- (02) Cartel·la amb la Mare de Déu dreta amb el Nen Jesús en braços.
- (04) Cartel·la amb un sant bisbe, amb mitra, beneint amb la mà dreta i un llibre a l'esquerra.
- (06) Cartel·la amb sant Miquel mirant el dimoni amb una llança.
- (08) Cartel·la amb una santa màrtir vestida amb un vestit cenyit a la cintura i mantell, amb aurèola, amb una palma a la mà esquerra i un objecte indeterminat a la dreta.
- (10) Cartel·la amb sant Narcís, vestit de bisbe amb mitra, capa pluvial, amb el bacul a la mà esquerra i beneint amb la dreta.
- (12) Cartel·la amb el Calvari; Jesús crucificat al centre, amb Maria i

- sant Joan al peu de la creu.
- 1 cordó
- (Capital 3 cm damunt tessell les amb decoració vegetal): "Estrella) CHRISTVS VINCI CHRISTVS REGNAT CHRISTVS IMPERAT A FVLGVRE TEMPESTATE LIBERAN[O]S"
- 1 cordó
- MIG:**
1 cordó
- Saneja de fulles de perra i gotins de ram
- 2 cordons

- MIG PEU:**
(02) Creu de calvari amb pedestal de 3 graons. Formada amb tessell les decorades amb una estrella, quadrades al pedestal i coronades als pals.

- (12) Creu de calvari patriarcal amb pedestal de 3 graons. Formada amb tessell les decorades amb una estrella, quadrades al pedestal i coronades als pals. A l'esquerra la xifra "17" i a la dreta "20".

PEU:

- 2 cordons
- 3 cordons
- 2 cordons
- (09)(03) 3 medalions
- (12)(Marca de fàbrica): Escut amb una serena amb el seu fruit, la terra, i la inscripció "SERVA", a banda i banda una campana.

FALDA:

- 2 cordons
- Saneja de rolets vegetals
- 2 cordons

PROGRAMA D'ACTES DEL QUINARI I DE LA FESTIVITAT 2020

CELEBRACIÓ COMUNITÀRIA DE LA PENITÈNCIA

DIMECRES, DIA 25 DE MARÇ

VESPRE

● A 2/4 de 8, Celebració penitencial a l'església del monestir de Sant Pere.

QUINARI DEL 30 DE MARÇ AL 3 D'ABRIL DE 2020

DILLUNS, DIA 30 DE MARÇ

VESPRE

● A les 8, Corona dels Dolors i Missa amb homilia.

● Predicador: **Rvdm. Mons. Francesc Pardo i Artigas**, bisbe de Girona.

DIMARTS, DIA 31 DE MARÇ

VESPRE

● A les 8, Corona dels Dolors i Missa amb homilia.

● Predicador: **Mn. Ramon Pijuan i Vi-rosta** (Arxipreste i rector de Banyoles).

DIMECRES, DIA 1 D'ABRIL

VESPRE

● A les 8, Corona dels Dolors i Missa amb homilia.

Predicador: **Mn. Enric Tubert i Pagès**,

rector de Sant Roc, Sant Pere Màrtir i Riudaura. Cap i coordinador del servei religiós de l'hospital de la Garrotxa. Professor de l'Institut Superior de Ciències Religioses

DIJOUS, DIA 2 D'ABRIL

VESPRE

● A les 8, Corona dels Dolors i Missa amb homilia.

● Predicador: **Mn. Jordi Font i Plana**, rector de Fontcoberta. Custodi del santuari Mare de Déu del Mont.

FESTIVITAT DE LA MARE DE DÉU DELS DOLORS

DIVENDRES, DIA 3 D'ABRIL

MATÍ

● A 2/4 de 12, MISSA SOLEMNE amb acompanyament d'orquestra i cant dels Goigs.

● Predicador: **Rvdm. Mons. Francesc Pardo i Artigas**, bisbe de Girona.

● Seguidament el prior de l'any passat, **Rvdm. Mons. Francesc Pardo i Artigas**, farà lliurament del penó a la Prior d'enguany, la **Sra. Maria Gratacós i Trias**.

TARDA

● A les 5, a l'església de Sant Vicenç, conclusió del Quinari amb Corona dels Dolors, sermó i cant de la Salve pel Cor

d'Apòstols acompanyats per l'orquestra La Principal de la Bisbal.

● Tot seguit, entrada de Novicis i Professió de Congregants.

VESPRE

● A les 7, missa celebrada per **Mn. Miquel Oliveras i Coll**, amb l'acompanyament del Cor Parroquial.

● A 2/4 de 8, el Cos d'Estaferms i el Maniple de Manaies desfilaran pels diferents carrers de la Vila.

● A 2/4 de 9, aniran a cercar a la Prior i a les autoritats de la Comtal Vila, respectivament.

● Tot seguit, a la Plaça de la Llibertat, es lliuraran els premis de l'Onzè Concurs de Dibuix de la Processó de la Mare de Déu dels Dolors. I també es lliurarà un guardó a: **Àlex Torres i Pleite, Lluís Trayter i Puig** del Maniple de Manaies,

a: **David Buch i Pérez, Jordi Solà i Codony, Francesc Solavera i Pons, Cora Masmitjà i Roura, Jonatan Porràs i Córdova** del Cos d'Estaferms i, també a: **l'Anna Jordà i Mas** del Grup de Jueus, pels seus 15 anys de participació a la processó.

● A les 9, sortida de la PROCESSÓ des de l'església del monestir de Sant Pere, que seguirà l'itinerari acostumat pels carrers i places de la Comtal Vila de Besalú.

● A la Plaça de la Llibertat, el Cor d'Apòstols cantarà com cada any, la **Salve**, amb l'acompanyament de l'orquestra La Principal de la Bisbal i seguit de l'**Acatu** pel Cos d'Estaferms.

Seguidament, la processó continuarà per fer l'entrada a l'església del monestir de Sant Pere.

● En acabar la processó i a dins mateix de l'església, la Prior ens adreçarà unes paraules d'agraïment i de comiat.

ENTREVISTA AMB MARIA GRATACÓS I TRIAS

PRIOR DE LA VENERABLE CONGREGACIÓ DELS DOLORS DE BESALÚ. PENDONISTA 2020

Una de les coses que més sorprèn de la prior de la processó dels Dolors del 2020 és la col·lecció de més d'un miler de mussols, de totes formes, mides, països, comprats i regalats; en té un miler, dels quals set-cents i escaig són a la vitrina del costat de la porta dels serveis, al passadís entre dos menjadors del restaurant. La col·lecció la va començar fa més de 25 anys a Rupit, un dia que hi va anar amb en Joan Verges, el seu difunt marit. Maria Gratacòs Trias és de Banyoles, on hi va néixer el 17 de novembre del 1956. Maria Gratacòs va conèixer en Joan "Quei" a Can Xampinya, al Club Blau, de Banyoles, on hi anava (i hi va anar) molt jovent de Besalú de diverses generacions. Faltaven vuit mesos perquè en Joan anés a la mili, a infanteria de Marina, a Cartagena. Es veu que tots els de Besalú anaven amb un suet vermell: «En Torras, en Peco, en Roura... En Josep Maria Torras va començar a sortir amb la Pilar, a qui coneix de tota la vida i amb qui també vam anar a les monges del Sagrat Cor. Quan tornaven de jugar futbol, sortíem tots quatre.»

Si quan fèiem les fotos no li hagués sonat el mòbil, on hi té l'himne del Barça,

no hauria recordat que és molt culer, com quasi tots els de Can Quei. Recorda que va anar a la final de la Champions del 2011 a Wembley.

● Essent de Banyoles, quasi ni cal que preguntí quin és el vostre primer record de la diada dels Dolors?

A Banyoles no fan gaire festa. Tot és al vespre, quan surt la processó que anava a mirar sempre amb les amigues, però no pas a seguir-la. A Besalú, la vaig seguir alguns anys, però després, per la feina, l'anava a mirar quan passava, aquí a sota a Ganganell, al carrer Major o a la plaça, a Can Roman.

● Què significa ser prior dels Dolors?

És una emoció molt grossa. Quan m'ho van proposar, vaig quedar de pedra, perquè és un gran honor. Sempre que he anat, almenys un cop, al Quinari... He tingut sempre molt present una dita que em va senyar la meva sogra, la Margarita Palomeras: 'qui no porta un ciri al monument, tot l'any li va malament'. I això em va quedar i hi hem anat cada any.

● **A Can Quei sempre ho heu tingut a prop; la capella és al costat mateix...**

Recordo el dia que en Pepe va venir i, assenyalant Sant Vicenç, em va dir 'la mestressa ha volgut que aquest any fossis la priora'. Ara, sobre això, de ser al costat en recordo una de molt grossa, el dia que Mossèn Eudald va venir corrents a dir que s'encenia l'altar de la Mare de Déu. En Marc hi va anar corrents a apagar el foc. Recordo que va relliscar amb la cera i va caure a terra.

● **Va ser el 14 d'abril del 2000.**

Aquell dia havien de fer el funeral de la Peligros Sánchez, que es va acabar fent a Sant Pere. Des d'aquell moment, tots s'hi fan, ja que és millor, perquè no hi ha cap cacau de cotxes. L'entrada i sortida

de congregants ja es va fer aquí, perquè la Maria Bosch; la Pepita Felip, de Can Casquet; la Pilar Roura; la Montserrat Teixidor, de Mas Pitre, jo i, segurament, algú més que no em ve al cap, vam collir la cera, vam netejar banc per banc. Tot era ple de fum i sutge; la Maria de Can Puó, que ho va ventilar tot, va quedar molt congestionada. També va fer malbé els policromats de la MaredeDéu, que es van haver de restaurar, segons ens va explicar en Manel Ramon.

● **Ja teniu els discursos fets?**

No pas encara. Encara hi sóc pel tros. Em fa molt de respecte el balcó i la gent que t'escolta.

La Prior d'enguany, davant de la Mare de Déu dels Dolors i la Veracreu

● **A banda d'això, imagino que hi haurà moltes emocions i els records d'en Joan i en Marc?**

Sí... A en Joan no li tocava i a en Marc, encara menys. Pensava que en Marc se'n sortiria i que tot aniria bé; farà dos anys. Aquest any en faria 40. En Joan va ser un diumenge: el 9 de febrer va fer disset anys que ens va deixar; ja ho estàvem preparant tot pel maig celebrar els 50 anys d'en Joan i els 25 de casats.

● **Us volia preguntar sobre la religiositat.**

A missa em sento en pau. I al cementiri també, on escolto música que li agrada-va a en Marc... Sóc creient, però reconec que en algun moment he tingut tanta ràbia que sembla que siguis dolenta, però hem de seguir i pensar en les coses bones, com el nen que espera la Marta i que li posaran Marc.

● **Teniu decidit qui portarà les borles, de la mateixa manera que en Sidro i en Joan van portar les del vostre sogre, en Miquel Vergés i Barceló, el 21 de març del 1975?**

Els nens, la Marina i la Marta.

● **Recordeu la diada dels Dolors de l'any 1975?**

Alguna cosa: vaig venir al vespre; recordo que a Besalú no era pas festiu com ara; vaig anar amb la Margarita a la processó amb un ciri i vam escoltar el discurs d'en Miquel des de baix; el va fer al balcó de l'Isidre, on jo també l'hi faré. A dins, hi havia gent de Besalú que cantaven. Saps

que el sogre era més jove que jo quan va ser prior. Ell era nascut el 1915, tenia 60 anys.

● **Francament, semblaven més vells. Això sí, els comissaris que es veien força joves, més modernets.**

Per cert, a l'hora de dinar del dia de la processó hi heu reunit una colla d'anys els músics que acompanyen la processó i una taula amb manaies i estaferms joves...

Ja fa una colla que aquest jovent ve a dinar. Fan gresca i xerinola, s'ho passen molt be i ens agrada que vinguin. I ara que parlem d'armats, en Fredu havia estat manaia, tambor durant una colla d'anys i la Natàlia, estaferm. Pel que fa als músics, fa gràcia que vinguin; era entren, ara surten, ara fan la partida... Són macos i amables.

● **Quin és el moment més emotiu de la processó?**

M'emociona molt La Salve i la salutació a la Maredeu dels Estaferms. Veure tota la formació, movent-se perfectament sincronitzats per fer l'Acatús és bell i emocionant.

Salvador Garcia-Arbós

La Maria, entre Sant Vicenç i Can Quei

La Maria assentada davant de Sant Vicenç

EL CAP-RELIQUIARI DE SANT VICENÇ CAPELLÀ DE BESALÚ

Apetició de l'Ajuntament de Besalú, durant el 2018 es va iniciar un procés de restauració i conservació del Cap Reliquiari de Sant Vicenç de Besalú. Una vegada acabat aquest procés de restauració, el reliquiari ha de tornar a l'església de Sant Vicenç, que és el lloc d'origen d'aquesta peça tan singular.

Diem singular ja que és el cap-reliquiari més antic conservat a la Diòcesi de Girona. Segons ens expliquen els experts de la restauració: *Es tracta d'una de les millors obres d'argenteria catalana de l'època del gòtic internacional (anys 1395-1400). Aquest bust reliquiari, des del 2008 estava guardat al Museu d'Art de Girona, a l'espera de la seva restauració. Una vegada restaurat, tornarà a Besalú on els feligresos tindran l'oportunitat de nou de retre-li culte.*

El bust de Sant Vicenç representa un home jove i imberbe, vestit amb un hàbit religiós. Porta un pentinat propi d'un frare dominic o similar, que apareix sobredaurat, de manera que ressalta i embolcalla un forat circular, protegit per un vidre que ens permet observar les relíquies òssies del Sant al seu interior. El bust en general està constituït per dues parts: en primer lloc, el cap d'argent i en segon lloc, el cos fet de fusta.

FITXA TÈCNICA

Número de registre CRBMC: 13493

Restauració i font documental: Sra. Mª Nieves Marí Ribas / CRBMC de la Generalitat de Catalunya

Classificació genèrica: Orfebreria

Nom de l'objecte: Cap-Reliquiari de Sant Vicenç Capellà

Dimensions: 43 x 31'5 x 18'5 cm

Matèria – Tècnica: Argent repujat i cissellat. Plata sobredaurada. Fusta tallada i policromada.

Autor: Desconegut

Cronologia: Anys 1395 – 1400

Estil: Gòtic

Procedència i destí final: Església de Sant Vicenç de Besalú

Joan Balateu i Gelada

EL CEL S'HA OBERT I DÉU ENS PARLA A TRAVÉS DE LA NOSTRA MARE CELESTIAL

Si diem que estimem la Nostra Mare, volem dir que hi hem de confiar, que estem disposats a acceptar tot el que ella ens proposa.

Som conscients que el Cel s'ha obert i que Déu ens parla per mitjà de la Nostra Mare? Si en som, això és un gran regal. Vivim en un nou esperit, l'esperit dels missatges.

Depèn de nosaltres estimar Maria. Si tenim algun petit dubte, tan sols recordem el que va dir Jesús a Joan al peu de la creu: "Aquí tens la teva Mare". A tots els qui estimem la Mare de Déu dels Dolors ens exigeix una gran responsabilitat.

El seu amor és veritable, no perquè siguem bons, sinó perquè per mitjà del seu amor podem ser bons. Quan sentim el seu amor podem escoltar els seus consells i suggeriments per a una nova vida. Ella ens parla amb paraules simples i maternals.

Acceptant l'amor de la Nostra Mare dels Dolors estem acceptant els seus missatges, i quan convivim amb els amics i companys en la vida quotidiana, ens cal viure plenament amb humilitat i exemple el que ens diu i podem aplicar-ho a la nostra vida ordinària, recordant que vivim d'ells.

Si som persones que seguim el camí de la nostra Mare, haurem de pregar i demanar la gràcia per seguir el camí que Ella ens ensenya.

Els missatges de la Mare de Déu són de gran ajuda en la vida espiritual, ens mostren el camí correcte per trobar Jesús.

Observem i analitzem els nostres cors de manera profunda. Sentint que Maria és la nostra Mare i creure que és veritat el que la Mare de Déu ens diu a nivell personal.

Sempre crec i espero que té alguna cosa a dir-me i em faig les següents preguntes: Què m'ha de dir? Què em demanarà? Estic disposat a acceptar el seu consell? Sento alegria al meu cor. Cada missatge de la Mare de Déu acaba amb paraules d'amor i notant el molt que m'estima i ens estima.

Ens cal un gran silenci per tal de respondre totes les preguntes, i també ens cal reconèixer que segurament no hi posem prou temps: la feina, la família, sempre tenim una excusa per no dedicar-hi temps.

Déu per mitjà de Maria ens ha cridat perquè som importants. "Tu ets la perla preciosa" ens diu l'evangeli de Mateu (Mt 13, 45-46), la perla preciosa" que

Déu cerca. Has de tenir la mateixa sorpresa, la mateixa eufòria que els pastors quan van trobar Jesús acabat de néixer. Igual que ells, ho hem de celebrar i viure plens d'alegria tot glorificant Déu.

Tenim la seguretat, que amb l'ajuda de Maria, podem establir una relació amb Jesús, una relació com Ell la vol.

La Nostra Mare ens ensenya a estimar i no deixa de repetir-nos que el veritable amor ho accepta tot. L'amor no és un sentiment, sinó una renúncia; renunciar a un mateix per tal de crear un espai per a Déu. Només ho podem entendre i expressar si ho fem així.

La nostra Mare ens crida a la pregària, perquè pregant obrim els nostres cors. Gràcies al fet que Jesús és entre nosaltres.

La Paraula de Déu és plena d'amor. El primer lloc de Jesús a la terra no va ser el pessebre, sinó a les entranyes de Maria.

Ella és la Nostra Mare i nosaltres la necessitem, perquè Maria és la nostra mare i nosaltres som els germans de Jesús.

La nostra cultura sense Jesús, la nostra ciència sense Jesús, la criança i l'educació dels nostres fills sense Jesús, les emocions, la casa, el treball, la

diversió...sense Jesús. Poden ser, són entrebancs que no ens ajuden a estar amb Jesús. Confiem en Jesús perquè va néixer i es va criar per a tu i per a mi i per a tota la humanitat.

Pregar amb el cor: comença a pregar com Jesús va pregar. Per a Jesús, pregar és mantenir una relació d'amor i unitat amb el Pare celestial en l'Esperit Sant. Preguar amb el cor per a nosaltres és cercar moments de pau i tranquil·litat per poder estimar i ser estimats, estar units amb Déu i sentir-nos plens d'amor.

Déu ens estima i vol ser estimat. L'oració del cor significa allunyar-se del soroll quotidià i entrar a la infinitud de Déu, estimar-lo i lloar-lo. Aquesta pregària canvia les vides i dona una energia espiritual fins ara per a alguns desconeguda.

Obrim el coneixement de Déu, perquè només Déu pot salvar-nos. Ens fa forts en les proves i ens dona serenitat fins i tot en la tempesta.

Que la Verge dels Dolors en ajudi a seguir el nostres passos per l'encontre de Jesús.

Pere Codina - Gironella

ALTARS QUE ES VENERAVEN A L'ESGLÉSIA DEL MONESTIR DE SANT PERE DE BESALÚ

Sempre és interessant conèixer la nostra història. Al llibre *Les pintures de la volta de la girola i la decoració interior del monestir de Sant Pere de Besalú* d'aquesta autora, publicat per Amics de Besalú i el seu comtat al IX 2019, descobrim l'església que els nostres avis van veure i viure en el seu dia a dia fins al 1939, moment en què l'exèrcit republicà, en la seva retirada, va encendre tot el contingut de peces de l'aviació que contenia l'església, afectant altars, pintures, objectes religiosos de tot tipus, cadiram de cor, làmpades, púlpits etc. L'església va resistir l'incendi i detonacions internes degut, sens dubte, a la seva extraordinària fermesa.

En aquesta ocasió de la Festa de la Verge dels Dolors buscarem allò que la fe dels nostres avantpassats va portar a fundar i instituir a l'església del monestir de Sant Pere.

El monestir de Sant Pere va allotjar amb els anys un gran nombre de petits altars a diversos punts de l'església. Naturalment, el més important és l'altar central que sempre ha estat dedicat a Sant Pere. Sabem que entre 1763 i 1780 l'abat del monestir era Anselm Rubio, i quan va arribar a Besalú va tenir molt

interès a decorar i millorar l'església: va fer policromar tot el presbiteri i també la girola de l'església. La imatge de Sant Pere de fusta policromada estava situada sota un petit cimbori molt esvelt i treballat també en fusta a l'altar central de l'església (1764).

Imatge 1 - Fotografia Fons Salvany

Aquest no era l'únic altar ni el més antic. Tenim constància de l'existència de l'altar dels Sants Prim i Felicià, patrons de Besalú. Aquest altar estava al peu de la nau lateral dreta de l'església, és a dir al costat dret de la porta d'entrada: vegeu a la imatge 5 de la planta el núm. 2.

No tenim cap datació ni descripció atribuïble. Però sí que és anterior al 1555.

Sabem de l'existència de l'altar de Sant Benet de 1701, a l'absis dret de l'esglé-

sia, on també hi havia l'altar de Sant Eloi.

Sant Eloi era el patró de la confraria dels ferrers, serrallers, mestres de cases, fusters, corders, drapaires etc., de Besalú i el seu voltant.

Imatge 2 - Detall de l'altar central. - Fotografia Arxiu Mas

En temps de l'abat Pastor i Descallar (1715-1735) es va fer l'altar, però tenim constància que el gremi rauria a Sant Pere de molt abans: en temps de l'abat Benet Fontanella (1612-1627) la festa

de Sant Eloi era a Sant Pere una de les més solemnes del calendari. Els obrers trobaven "socors" o ajudes materials apreciables, que es reunien de donacions dels propis membres.

Sabem que a la part baixa del campanar hi havia la capella del reixat o del Santíssim Sagrament dedicada a la Verge del Remei, segons documents dels S. XVII i XVIII, i que Amand Sequestra encara va poder veure-la. Al seu davant podem encara avui veure nombroses laudes de devots.

A la base de l'arc central del presbiteri també hi havia un altar a cada banda (Imatge 1). Al costat esquerre es trobava l'altar de Santa Escolàstica, de devoció molt primerenca, ja que la campana gran de l'església del 1685 ja li és dedicada (la inscripció diu a la Immaculada Concepció, Sant Benet, Sant Pere i Sant Pau, Sant Prim i Sant Felicià, Sant Josep, Santa Escolàstica i Santa Teresa). Al costat dret, l'altar estava dedicat a Santa Gertrudis. Aquests altars poden ser els que es van dedicar posteriorment a Sant Tomàs i a Sant Josep respectivament.

A la girola de l'església hi ha tres absidioles inscrites al mur. La central tenia

un retaule dedicat a la Verge del Roser. Al S. XVIII es va construir a l'absidiola esquerra la capella dels Sants Metges: Sants Cosme i Damià. També al 1780 l'abat Rubio fa a l'absidiola de la dreta un petit altar dedicat a Sant Millà, on va ser inhumat i encara avui podem trobar la seva lauda sepulcral (Imatge 4). Aquest altar de Sant Millà va ser el que posteriorment es va dedicar al Sagrat Cor.

Imatge 3: - Altar central de la girola dedicat a la Verge del Roser. - Fotografia Arxiu Mas

Quant a la Verge dels Dolors, Amand Sequestra diu que en temps de l'abat Pastor i Descallar es va restaurar la capella dels Dolors, però no tenim constància d'on podia estar situada. També menciona un altar dedicat a la Mare de Déu de la Llet.

La Confraria dels Dolors tenia, com és sabut, la seva seu a l'església parroquial de Sant Vicenç, amb un altar i una magnífica escultura d'Amadeo de molt antiga devoció. Si bé és cert que en èpoques recents i posteriorment a

Imatge 4. - Llosa sepulcral de l'Abat Rubio a la girola. - Fotografia de l'autora

la guerra civil de 1936-39, l'església de Sant Vicenç va patir seriosos desperfectes i la devoció a la Verge dels Dolors va fer que el seu culte es traslladés a l'església de Sant Pere. La processó es va reprendre i sortirà sempre més des de l'església de Sant Pere.

Immaculada Mir i del Pozo

Distribució dels altars a l'església:

1. Altar central dedicat a Sant Pere
2. Altar de Sant Prim i Sant Felicià. Al costat dret de la porta d'entrada
3. Altar de Sant Benet
4. Altar de Sant Millà, posteriorment del Sagrat Cor de Jesús
5. Altar de la M. Déu del Roser
6. Altar dels Sants Metges: Sant Cosme i Sant Damià

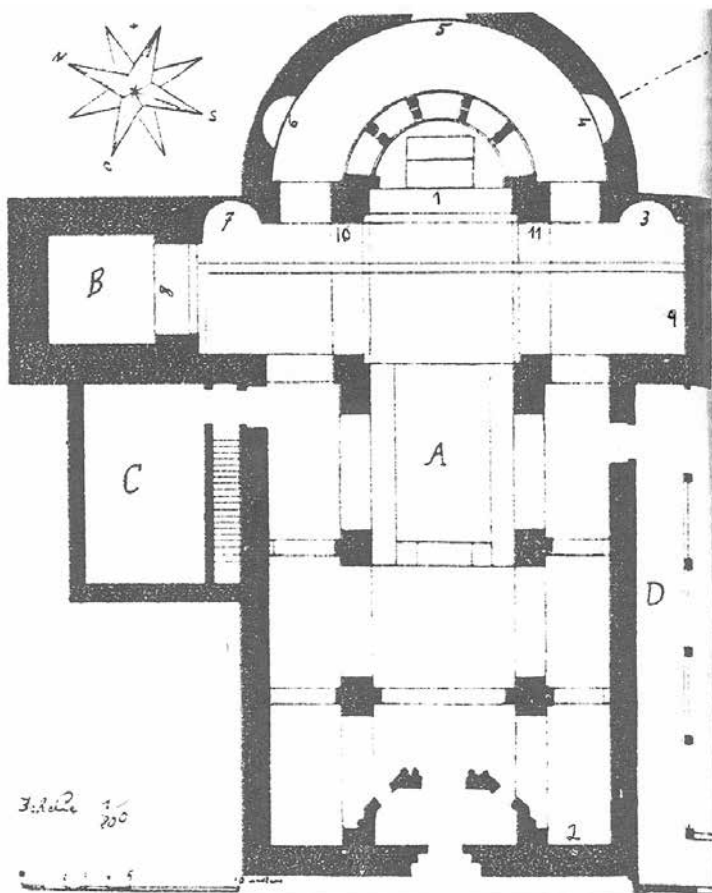
7. Altar de Sant Narcís

8. Altar del Reixat o de Sant Sagriment, dedicat a la Verge del Remei

9. Altar de Sant Eloi

10. Altar de Santa Escolàstica, posteriorment a Sant Tomàs

11. Altar de Gertrudis, posteriorment a Sant Josep

Imatge 5 - Planta de l'església de Sant Pere amb la localització dels altars

EN RECORD DE LA MEVA FAMÍLIA QUEI

En record de la meva família Quei, en especial del meu avi Miquel, la meva àvia Margarida, el meu pare Joan i el meu germà Marc.

Què us haig d'explicar de la meva família? Quan penso en tots ells, els ulls se m'omplen de llàgrimes, de la bona gent que eren i són: treballadors com ningú, emprenedors, carismàtics, amics dels seus, amb ganes d'ajudar la gent que ho necessitava... Una família que es feia estimar i respectar.

El meu avi Miquel l'any 1975 va ser Prior de la Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors. El meu *tiu* Sidro i la meva mare m'expliquen que va viure tots els actes del Quinari amb molt de respecte, amb gran devoció i felicitat. Quan va morir, jo no tenia ni 3 anys. Els records que tinc són perquè la família i clients del Restaurant m'explicaven coses d'ell. Em ve al cap i amb un gran somriure quan ell, a l'hora de dinar, estava assegut al cap de taula juntament amb tots els néts. Quan hi havia pèsols al plat, a molts dels meus cosins no els agradaven i feien mans i mànigues per amagar-los perquè l'avi cregués que se'ls havien menjat. Com que jo era la néta més petita sempre menjava el que volia.

L'any que va ser Prior l'avi, el *tiu* Sidro

em va explicar que en aquella època hi havia en "Barrancot" de fotògraf. Aquell any va ser el primer cop que es va filmar la processó amb el Super 8 i llavors es va posar la filmació a la venda. Quan vaig saber de l'existència d'aquesta filmació, de seguida la vaig voler mirar. Em va emocionar tornar-los a veure. Que content estava l'avi juntament amb els seus fills, en Sidro i en Joan, portant les borles del penó. Un cop la processó es va acabar, l'avi va fer el discurs al balcó de sobre la porta del bar, el mateix lloc on el farà la meva mare aquest any. I a la nit també es farà la cloenda al restaurant, com l'avi va fer en el seu moment.

Recordo que la setmana del Quinari la iaia Margarida sempre portava un ciri a la Verge i sempre deia la frase: "qui no porta el ciri al monument, tot l'any li va malament". Aquesta acció ha fet que la meva mare, la meva cunyada i ara els meus dos nebots portin el ciri a la Verge. Un fet que la iaia de ben segur que, si ho veu, li agrada que continuem portant-lo any rere any.

També recordo l'any 2010 el divendres dels Dolors quan mossèn Eudald va venir ben de pressa i espantat al bar demanant ajuda perquè els ciris de l'església de Sant Vicenç s'havien encès. El meu

germà, en Marc, de seguida va córrer per apagar-ho. Va quedar ben brut de cendra i cera. Al cap d'una bona estona va poder-ho apagar. En aquell moment, jo no hi era, i quan vaig arribar a la tarda m'ho va explicar amb la seva particular manera d'explicar les coses. Estava tan orgullosa d'ell que sempre n'estaré.

Estic tan contenta que hagin nomenat priora la meva mare, aquest any! Una dona senzilla, honesta, treballadora i lluitadora, s'ho mereix tot. En aquesta diada tan especial part de tots els mencionats en aquest escrit no ens acompanyaran, però sí que estan als nostres

cors i en els nostres pensaments, perquè tant l'avi, com l'àvia, com el pare i en Marc, estan tan o igual d'orgullosos com jo. Sempre els recordarem i els estimarem.

Marta Vergés i Gratacós

L'avi Miquel Vergés, Prior l'any 1975, amb els fills Sidro i Joan portant les borles

Els avis Miquel i Margarida amb els petits de la família

BESALÚ, ENYORANCES DEL MEU POBLE

Pere Masoliver Boix, tinc 68 anys. Sóc el tercer, d'una colla de sis germans (Pepita, Albert, Pere, Joan, Maria i Xicu). Els pares, Francisco i Emilia, més coneguts, aquí a Besalú, per la família Campaner. Sí, ho dic així, i des d'aquí el petit homenatge que els puc fer.

La meva infantesa va formar-se sent un vailet més del poble. Una mainada que, a part de les hores familiars, les passàvem als carrers jugant o fent alguna entremaliadura. Em venen a la memòria els partits de "palomato" i de futbol que jugàvem al Prat de Sant Pere i les guerilles de "bons i dolents" que es feien entre Cal Coru i les ruïnes de l'"Hogar Parroquial" (Sant Julià).

A part de tot això, durant l'any hi havia diades més assenyalades, on la mainada ens trobàvem quasi tots. La foguera de Sant Isidre (en aquell temps), que es feia sota el pont del Capellades, i després va fer-se sota el Pont Vell, i la que en dèiem "LA PROCESSÓ PETITA".

Processó Petita de l'any 1963. En Pere portant el penó, i a les borles l'Albert Juanola i en Salvador Serra

Processó de la restauració de l'església de Sant Vicenç i entrada de la Veracreu. En Pere fent d'escolà amb un ciri

Deixeu-me fer-ne una mica de ressò. No vaig ésser el que va promoure aquest esdeveniment, però sí un del meu germans, i jo també hi participava com una mainada més. Recordo els entrenaments per aquells camins dels horts, i la preparació de les indumentàries que es duïen. Part, que s'aprofitaven del sobrant, ja usat, de la Processó SOLEMNE, i el que entre tots, ens preparàvem nosaltres mateixos i que el dia assenyalat lluïem, o sigui el Divendres

Sant. Potser haig de reconèixer que per a nosaltres, la mainada, era més especial la Processó Petita que el propi Di-

Participants de la Processó Petita de l'any 1963 davant de l'Hospital de Sant Julià

vendres Sant de la Setmana Santa. Qui no recorda, després de la Processó, el berenar que es feia amb tota la mainada i els organitzadors (simplement pa amb sardines de llauna, galetes maries, aigua i un tragueta de vi gasat amb un porró (el clàssic "Viprase"), contents i cap a casa i a esperar l'any següent.

La infantesa a Besalú també va portar-me a fer d'escolà a l'Església. Els pares campaners, i els fills escolans. En aquells anys d'escolà sempre hi ha diades que sobresurten més, i una de les que em va marcar molt va ésser la celebració de la Restauració de l'Església de Sant Vicenç i entrada de la Vera-Creu (quina joia!!!) que va celebrar-se amb una Gran Diada per Besalú.

Amb tot això, ser mainada de Besalú, quasi comporta que en anar fent-se un gran, no pot passar sense formar part d'un dels esdeveniments principals de la població. La mística, sentida i viscuda Festa de la MARE DE DÉU DELS DOLORS, amb la seva PROCESSÓ.

Sí, i amb molt d'orgull, JO també en vaig formar part. Què m'hi va portar? No ho sé de segur, potser fer d'escolà, potser haver fet de la processó infantil, potser... no ho sé. Però, sí que dic que ser de Besalú i haver participat a la PROCESSÓ DELS DOLORS és tot un honor, i omple tant, que et sembla que ja has aconseguit un dels reptes de la teva vida.

Diem que vaig començar formant part del grup del Cant de la Passió, que això vaig fer-ho alguns anys. Després, de la formació dels ESTAFERMS. Igualment en el grup dels MANAIES, on era TIMBALER. En el recolliment i silenci, amb el repic del tambor i de les llances picant el terra, entrava dins el cos un tremolor estrany i et feia posar els pèls de punta i la pell de gallina. Impactant!!!

Recordo que era un dia festiu i, pel fet de ser escolà, el dia començava molt mogut. Entrada dels nous congregants i sortida dels de l'any anterior (també vaig ser-ho, de congregant). Tothom

dels grups, fent el seus preparatius. La portada del Pendó, l'ofici i "Tridu" amb el Pendonista acompanyat de la seva família i els "comissaris" i veïns del poble.

A l'arribar l'hora de la Processó, el que em sorprenia molt és que sortia gent de per tot arreu, amb un silenci que penetrava dins el cos. Tothom, amb ciris, acompanyaven els diversos passos. En donaven fe els carrers del poble on havia passat la Processó, per la cera caiguda al terra, formant-ne dos rierols.

Gent que acompanyava, gent que sortia davant de portes i balconades amb mirades compassives i pietoses que aprofitaven aquell moment per... Sí, ho aprofitaven. Ara bé, el moment més nostàlgic de la PROCESSÓ i nit era el moment del "Cant de la Salve". Un grup de veus que ens deixaven cor-trencats, però també a la vegada amb una alegria interna pel moment en què estàvem participant i que, una vegada acabat, ens el transmetíem.

El tràfec d'aquell dia solia acabar amb reunions familiars compartint bunyols i vi dolç. Sí que dic que els col·laboradors de la processó ens trobàvem a Cal Tronc i així ho fèiem i ens ho feien participar com a agraïment, i algú ho pagava.

Ressopó a cal Tronc després de la processó de l'any 1964. En Pere, Albert Masoliver, Xicu Prujà, Pere Sala i "Peirot"

Haig de reconèixer que el destí m'ha portat a Banyoles, i això i les circumstàncies han fet que aquesta diada la participés a Banyoles i he procurat no fallar; i l'any que no, el motiu va ser sobrat. Sí que dic que la meva família m'ha fet costat perquè no em deixés perdre cap any.

Gaudiu de la festa, participeu els qui podeu fer-ho, i que el meu desig sigui que us ompli a vosaltres i a les vostres famílies amb la protecció DE LA MARE DE DÉU DELS DOLORS.

Deixeu-me fer una ressenya de quan els meus pares eren els campaners de Besalú:

Hi ha dies que ens sembla que les campanes sonen diferent, que ens mostren el perquè d'aquell SO. Pertànyer a una família senzilla, molt formalment, una manera de manifestar-se i saludar la

gent del poble era fent-ho amb el toc de campanes. En aquells moments ens donaven el "bon dia", l'hora de "l'Àngelus" i la "bona nit", amb el TOC D'ORACIÓ. També ens convidaven a anar als actes religiosos amb EL TOC DE FUNCIÓ. Una altra manera de desitjar-nos una bona diada festiva era quan ho manifestaven amb el TOC DE FESTA. Compartien la vinguda d'un nouvingut, amb el TOC DE BATEIG. Com així també ho feien quan la falla d'algú, amb EL TOC DE MORT o DIFUNT. Havia sentit parlar d'altres tocs (Toc de foc, tempesta, sometent), però no recordo si els havien tocat alguna vegada.

La setmana del QUINARI I FESTIVITAT DELS DOLORS eren uns d'aquells dies que el so era diferent. El seu Toc de cada dia de Funció al Quinari, era això, un Toc de convit, participació, acompanyament..... esperant la gran DIADA. I pel que fa a la DIADA DE LA MARE DE DEU DELS DOLORS, el seu Toc ens mostrava que era un dia d'alegria i festa, però també en el moment de la Processó, el seu Toc de convit era nostàlgic i pietós. ERA UN DIA NATURAL PERÒ, A LA VEGADA, ESPECIAL.

Amb això faig un record i senzill homenatge als que foren els MEUS PARES i campaners de la VILA DE BESALÚ.

Processó de 1968. En Pere amb en Josep Roura fent d'Estaferms

A la memòria, passen moments enyorats dels anys d'estada a Besalú, i sobretot en el que participaves amb fer millor el dia a dia de conviure al poble. Vaig ser un dels que sempre estava a punt per participar en el que fos.

Puc dir que fins l'any 1964 era una mainada més del poble, que a part dels moments amb la família, era un vailet que jugava, anava al col·legi, feia entremaliadures, més ben dit era un nen. Quasi cinc anys estudiant a Girona, al Seminari (diem per capellà) fins que vaig deixar-ho i vaig continuar sent un jove més al poble.

Fent teatre, de petit fent de Patufet i de

nen com a membre d'una família, i sense oblidar-nos dels Pastorets. Ja més jove, fent d'actor amb una obra "L'ALTRA DRECERA", conjuntament amb altres joves, i que dirigia en Xavier Roca.

Jugant a futbol, sent de porter, defensant els colors del Besalú, tant amb l'equip juvenil com el primer equip.

Cantant i formant grup a les "Veus de Besalú", molt poques vegades, però sí en els assajos que es feien a l'obrador de Can Surroca.

Processó de l'any 1973. En Paco Corominas, en Pere i en Peco de Manaies

Fent de Monitor, amb el Grup de Pares, que es responsabilitzaven de les colònies d'estiu i que es feien a la Casa de colònies de Sant Pere Despuig a la Vall de Bianya. També aquí, en formava part del grup de jovent que teníem el local "EL CAU" al carrer Tallafarro.

Amb l'Esbart dansaire, però poca cosa, ja que, en aquell temps, crec que va to-

car-me fer el servei militar, la "mili".

Així com participava a la Processó dels Dolors, també formava part de les comitatives del Reis Mags.

No puc deixar-me d'esmentar la "FESTA DEL QUINTOS", que també vaig posar-hi cullerada sent de la Junta.

El destí va portar-me cap a Banyoles, on tinc la meva estada i família, i on no he deixat els meus vincles de participació.

Moltes gràcies.

Pere Masoliver i Boix

Campana del campanar de l'església de Sant Pere.

TESTIMONIS DE BESALÚ. LA FESTA DELS DOLORS

CORA MASMITJÀ I ROURA

● Com participes a la Processó dels Dolors?

Ja fa uns anys que participo a la Processó dels Dolors d'alguna manera. Vaig començar a participar-hi durant els anys de catequesi on portàvem les figures més representatives de la processó i llavors, se'm va presentar l'oportunitat de poder entrar a la banda del cos d'estaferms, fet que em va fer molta il·lusió i respecte alhora, i aquest any ja en fa 15 que sóc estaferm.

● És especial la Festa per a tu?

El dia de la Mare de Déu dels Dolors a Besalú és especial, crec que per a la majoria dels Besaluencs, siguis més o menys creient. Crec que ja que hi participem des de petits, tant a casa com a l'escola, fa que tinguis un sentiment especial cap a la festa.

Per a mi si que és un dia especial, he crescut vivint aquesta festa. A la meua família tant per la part materna com paterna hi ha hagut molta devoció per a aquesta festa per part dels meus avis sobretot, i això fa que la visqui amb il·lusió i fa que aquest dia sigui un dia especial.

Sempre que arriben aquestes dates, intento combinar-m'ho per poder tenir aquest dia lliure per tal de dedicar-lo exclusiu a la festa.

● Què és el que més t'agrada del Dia dels Dolors?

El que més m'agrada d'aquest dia és l'ambient de festivitat que es respira a tot el poble i veure que molta gent s'involucra i participa a la festa d'alguna manera.

Per altra banda, m'agradaria destacar, ja que sóc dins el cos d'estaferms, el bon ambient i complicitat que hi ha entre tots els integrants del cos. Els bons moments durant els assaigs, les rialles prèvies al moment abans d'iniciar la processó, aquells "nervis" per tornar a participar un any més,... entre d'altres.

JORDI RIBERA I BOHIGAS

● Com participes a la Processó dels Dolors?

Quan era petit havia participat a la “Professó dels Petits” fent d’Estafem i també portava la mare de Déu. Recordo que al final anàvem tots els nens a sota les voltes de la Plaça i ens donaven un “trago” de vi Prase que era com una “graciosa”.

De jove, vaig fer de Manaia fins que vaig anar a la mili. El record que tinc de la Processó durant els anys 60 i 70 és molt bo, ja que amb pocs participants i poca gent la Processó era molt autèntica.

He tingut la sort de ser Comissari molts anys. Recordo ser-ho d’en Joan Juanola, d’en Joaquim Solà Morales, d’en Josep Juanola, d’en Lluís Guinó, d’en Jordi Roura, de l’Isidre Vergés.

Però si no participo activament a la Processó, me la miro des del balcó de casa, al carrer Major i quan ha passat, baixo per escoltar la Salve.

● És especial la Festa per a tu?

És un dia bonic i de festa, un dia especial pel poble. Però haig de dir que no participo durant tot el dia sinó només durant la Processó.

● Què és el que més t’agrada del Dia dels Dolors?

Com us he dit, la Processó és especial. Veure-la passar amb silenci fa molt de goig. Viure en un dels carrers per on passa la Processó és un privilegi perquè no tothom ho pot veure tan bé. Recordo el meu pare que baixava al taller per veure-la des de baix a la porta, i jo li deia que pugés a la finestra, que des de baix no es veia res.

Però per descomptat que jo, com molts besaluencs, el moment que més m’espero és el cant de la Salve.

10È CONCURS DE DIBUIX I PINTURA

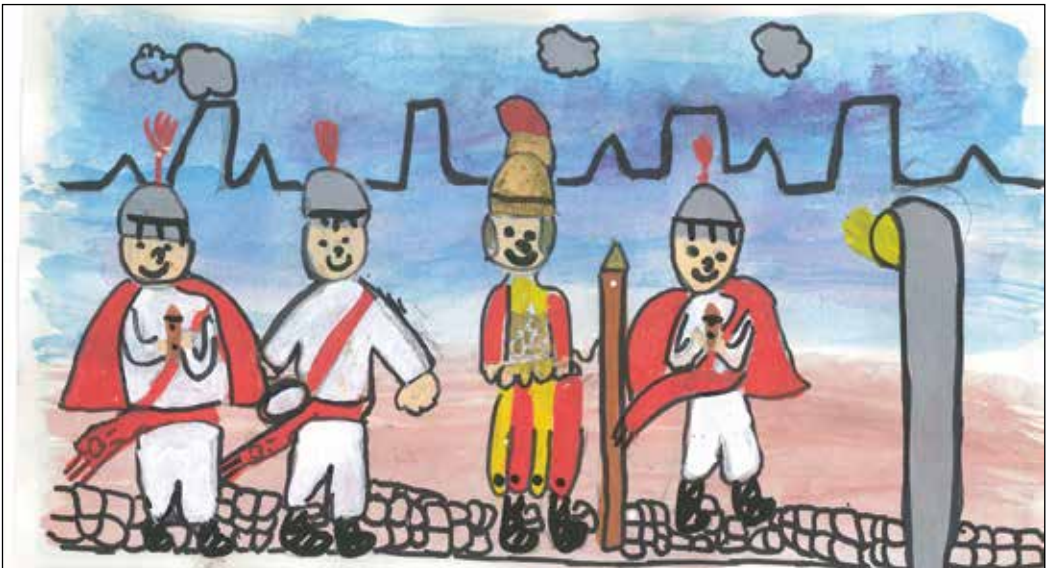
Primer premi P3: **Pep Cornet i Feliu**

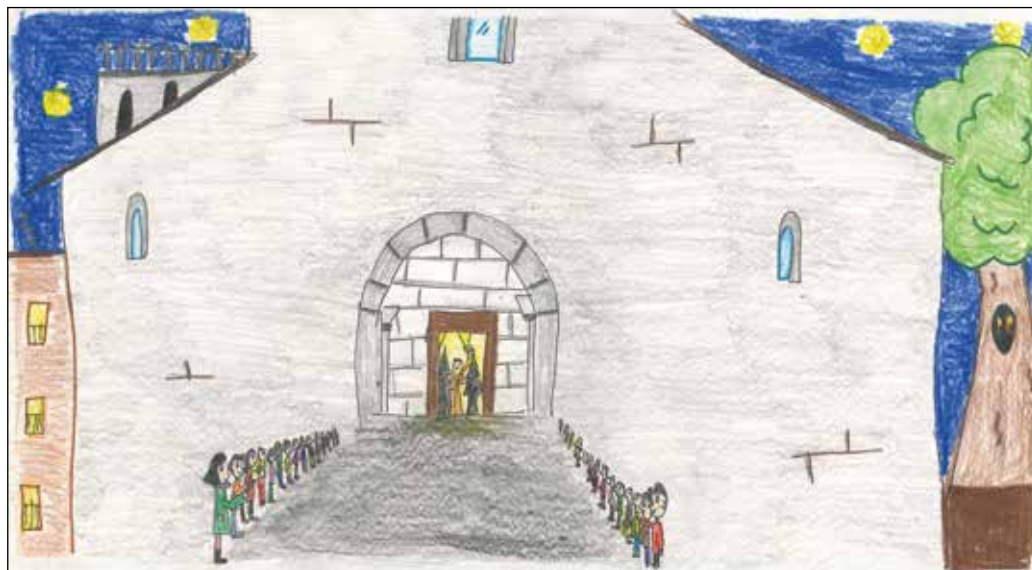
Primer premi P4: **Ferran Casadevall i Reixach**

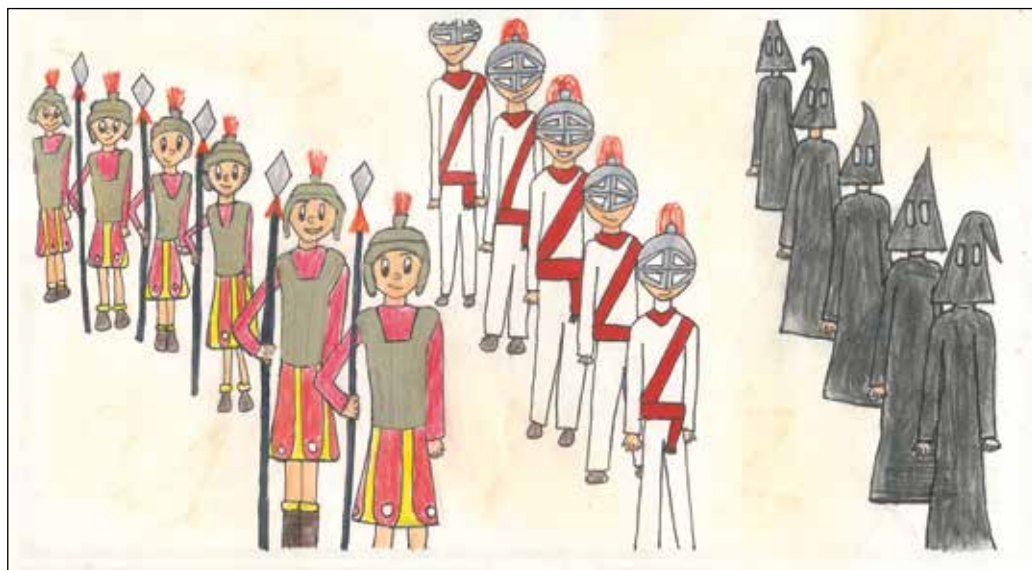
Primer premi P5: **Indira Sansó i Tona**

Primer premi Cicle Inicial: **Vinyet Vaquero i Escalona**

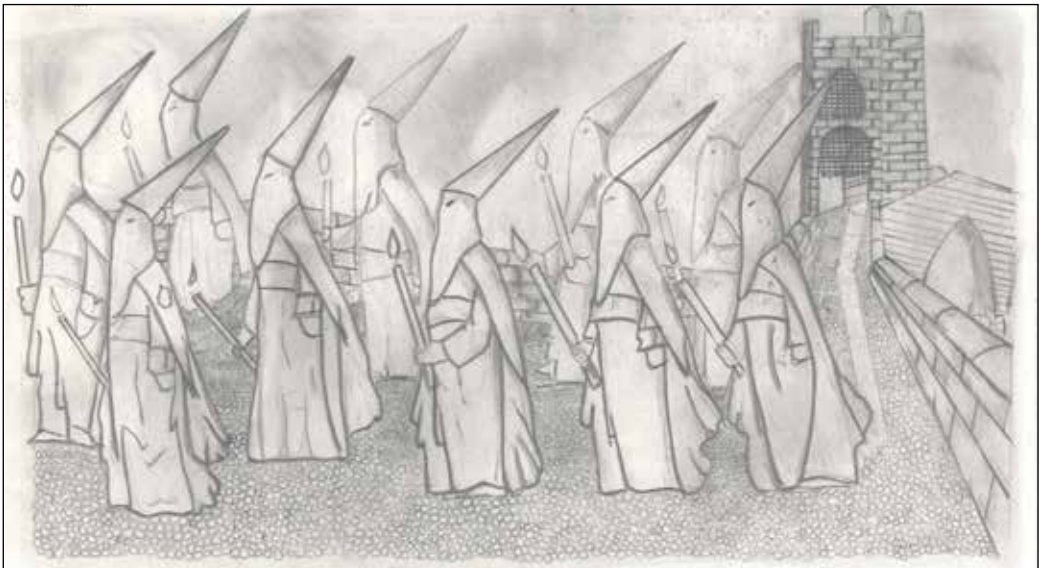
Primer premi Cicle Mitjà: **Maria Ayats i Fernández**

Primer premi Cicle Superior: **Joana Viñolas i Casademont**

Primer premi Secundària 1r i 2n d'ESO: **Maria Vidal i Argelés**

Primer premi Secundària 3r i 4t d'ESO: **Anna Lluch i Garcia**

DONACIONS A LA CONGREGACIÓ

A l'arxiu de la Congregació, dipositat a la nova Sala Capitular, s'hi poden trobar pergamins únics i d'un altíssim valor sentimental i històric per a la Vila de Besalú, com l'Acta de Fundació de la Congregació de l'any 1699, les Actes de Reunions de la Junta dels Dolors, o també els llibres de Registre de Congregants, entre molts altres documents... tots ells reflex únic de la història de la Vila Comtal en els darrers 320 anys.

Treballs i estudis diversos, programes dels Dolors, gravats, pintures, llibres de contingut religiós i espiritual, fotografies, vídeos... són només una mostra del material que s'hi està dipositant.

Des d'aquestes ratlles, la Junta de la Venerable Congregació vol expressar el seu agraïment a tots aquells congregants, particulars i empreses que amb les seves donacions han fet possible la Sala Capitular, alhora que animar a tots els besaluencs a fer noves donacions, col·laborant així en l'ampliació i preservació d'aquest important patrimoni cultural de la nostra Vila Comtal (s'adjunta al final d'aquest document una relació no exhaustiva de donacions a la Congregació durant l'any 2019).

Algunes de les donacions a la Congregació efectuades l'any 2019

RELACIÓ DONACIONS A LA SALA CAPITULAR ANY 2019

LLIBRES

Títol	Donant
CONJUNT DE LLIBRES I PROGRAMES VELLIS	Família Campà - Fortich
CERTIFICAT MODEL D'AUTENTIFICACIÓ DEL VATICÀ PER LA VERACREU DE LA SEVA PROPIETAT LLIBRE DE FOTOGRAFIES "PROCESSÓ GIRONA" 2015 LLIBRE PREGÀRIES SACERDOT "DIURNUS SACERDOTUM CIBUS" 1797 CORONA DOLORS SEGLE XIX, ON CADA MISTERI PORTA GRAVADA LA DOLOROSA	Montserrat del Pozo i de Ferrer
CONJUNT DE DOCUMENTS SOBRE LES SANTES RELÍQUIES	Parròquia de Besalú
MISSAL PROPI DELS SERVENTS DE MARIA (SERVITES)	Josep Lagares i Gamero
3 ÀLBUMS DE FOTOS ELS DOLORS A BESALÚ 1 ÀLBUM DE FOTOS COL·LEGIATA DE SANTA MARIA DE BESALÚ 1 ÀLBUM DE FOTOS MONESTIR DE SANT PERE DE BESALÚ 6 ÀLBUMS DE FOTOS ANTIGUES DE BESALÚ	Narcís Lagares i Corominas
DOCUMENTS RELACIONATS AMB ELS DOLORS I BESALÚ RECULL DE DIFERENTS GOIGS. CONJUNT DE LLIBRES, ON EN DESTAQUEN 2 (1827 I 1854)	Roser Corominas i Canadell
LLIBRE "PRESENCIA DE LA ORDEN DE CABALLERÍA DEL SANTO SEPULCRO DE JERUSALÉN EN LA DIÓCESIS DE GIRONA"	Joan Balateu i Gelada

PETICIÓ DE LA JUNTA DELS DOLORS

La Junta de la Venerable Congregació vol demanar i oferir la possibilitat, a tots els besaluencs que ho desitgin, de dipositar a la Sala Capitular tot aquell material relacionat amb la Congregació i la Festa dels Dolors (documents, llibres de contingut espiritual i religiós, fotografies, vídeos, etc.) per tal que sigui preservat en el nou arxiu, assegurant així la seva conservació a llarg termini... però, i sobretot, per deixar-ho com a llegat del nostre temps per a l'estudi, memòria, devoció i goig dels congregants i besaluencs de l'avenir.

NOTÍCIES DE LA VENERABLE CONGREGACIÓ

● Durant la setmana dels Dolors es va dur a terme la ja tradicional visita de la mainada de l'escola i la llar d'Infants a la Sagristia de Sant Pere de Besalú per tal de poder-los ensenyar, i emprovar, la vestimenta dels Manaies i Estaferms. La visita va ser guiada per Clàudia Batlle i va despertar moltíssim interès entre els més menuts de casa.

El Futur dels Manaies i Estaferms

● El dia dels Dolors, el poble de Besalú va assistir a l'Ofici Solemne, enguany a 2/4 de 12 del migdia, amb acompanyament de l'Orquestra La Principal de la Bisbal, per primera vegada a la història, i del Cor Parroquial. L'Ofici va ser oficiat per Monsenyor Francesc Pardo i Artigas, Bisbe de Girona i Prior dels Dolors 2019.

El Bisbe i Prior presidint l'Ofici Solemne del Dia dels Dolors

La Principal de la Bisbal, en el seu primer Ofici dels Dolors, amb el Cor Parroquial

● Durant els dies de Quinari, Dolors i Setmana Santa es va poder visitar a l'Església de Sant Vicenç l'exposició del 10è Concurs de Dibuix de la Processó de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú, la finalitat de la qual és fer viure l'esperit dels Dolors als més petits del poble.

La Prior 2018, la Sra. Rosa Colom i Vilalta, va fer el lliurament del penó al Prior 2019 Monsenyor Francesc Pardo i Artigas, Bisbe de Girona, a la rectoria de Besalú, on el nou Prior va fer un emotiu discurs a tots els besaluencs que s'hi van aplegar. Seguidament, el Secretari, en nom de la Junta de la Congregació, va dirigir unes

paraules d'agraïment al nou Prior i a tots els allà presents.

La Prior 2018, Rosa Colom i Vilalta lliurant el penó al Prior 2019, Monsenyor Francesc Pardo i Artigas

● El Dia dels Dolors a les 5 de la tarda, a la Parròquia de Sant Vicenç, es va dur a terme la Conclusió del Quinari i Sermó per part de Mossèn Miquel Oliveras i Coll, Corrector de la Congregació... i seguidament, el Cant de La Salve per part del Cor d'Apòstols i acompanyats per l'Orquestra La Principal de La Bisbal. Tot seguit, Solemne Cerimònia d'Entrada i Professió de Congregants, acompanyats pel Bisbe Francesc.

Solemne Cerimònia d'Entrada i Professió de Congregants

● El dia dels Dolors, just abans de la Processó i com ja és tradició, el Maniple de Manaies i els Estaferms van desfilat pels carrers del poble i van anar a fer una visita a les instal·lacions del CENTRE DE DIA EDAT 3, al barri de Can Ring, on els avis allà residents van estar molt contents i agraïts.

Visita dels Manaies i Estaferms al Centre de Dia EDAT-3

● Abans de començar la Processó, els Manaies i Estaferms van anar a cercar el Prior al seu domicili. Seguidament, tot desfilant pels carrers de Besalú, van acabar formats a la Plaça de la Llibertat a on els esperava el President de la Generalitat de Catalunya, el Molt Honorable Senyor Quim Torra i Pla, el Delegat Territorial del Govern a Girona, el Sr. Pere Vila i Fulcarà, l'Alcalde de Besalú, el Sr. Lluís Guinó i Subirós i altres autoritats provincials, comarcals i municipals. Seguidament, es van lliurar els guardons del 10è Concurs de Pintura Infantil. També es va fer un reconeixement a Albert Trayter, Cristina Torres, Roger Suncarrats i Roger Carreró del Maniple de Manaies; i a Jesús Banal del Cos d'Estaferms que enguany complien 15 anys de servei a la Congregació.

El MH President Torra, el Prior i altres autoritats amb els guardonats del Concurs de Pintura Infantil

● L'any 2019, la Processó dels Dolors va sortir puntualment i sense incidents a les 9 del vespre de la Plaça de Sant Pere. La Processó va funcionar molt correctament, i cal remarcar molt especialment la fluïdesa (sense entrebancs), celeritat, coordinació, ordre i el silenci. Cal fer notar especialment que el Pas de la Mare de Déu dels Dolors anava engalanat amb roses blanques i grogues, en suport dels presos polítics i exiliats del nostre País. També destacar que els Portadors de la Mare de Déu han estat el Grup de Senyores que s'encarreguen d'engalanar-la. L'any 2019 va tornar a sortir a la Processó el Pas de la Veracreu, símbol espiritual del poble de Besalú.

El pas de la Veracreu (Lignum Crucis Bisulduno)

● A la Plaça de la Llibertat, el Cor d'Apòstols va cantar, com cada any, la Salve del mestre Calahorra, amb acompanyament de l'Orquestra La Principal de La Bisbal, seguit per l'Acatu del Cos d'Estaferms.

L'Acatu dels Estaferms

● També ens han acompanyat a la Processó, com a convidats, membres de la Confraria LA SANCH de Perpinyà; i membres de la Confraria de Jesús i els Nens de la Processó del Sant Enterrament de Girona. Al finalitzar la Processó, el Cor d'Apòstols va cantar al presbiteri del Monestir de Sant Pere el Cant del *Stabat Mater* amb acompanyament d'Orquestra. Abans del Comiat es va fer lliurament de la Mare de Déu de plom pels seus 15 anys a la processó a Santiago Gratacós i a Andreu Prujà, Portadors de la Mare de Déu, així com els pins de la Veracreu als nous portadors del Pas de la Veracreu: Eva Pla i Jesús Docampo.

● El MH President de la Generalitat de Catalunya, el Sr. Quim Torra va dirigir unes emotives paraules al poble de Besalú i, seguidament el Prior i Bisbe de Girona, Monsenyor Francesc Pardo i Artigas, també va

adreçar unes paraules d'agraïment i comiat des del presbiteri de Sant Pere, seguit del cant del Crec en un Déu, donant per acabat l'acte. Tot seguit, i a l'Altar Major de Sant Pere, el MH President i el Prior i Bisbe de Girona, van signar al LLIBRE D'HONOR de la Venerable Congregació.

● El diumenge 15 de setembre de 2019 es va celebrar la missa dels Dolors Gloriosos, al Monestir de Sant Pere a l'Ofici del migdia, oficiada pel Corrector Mossèn Miquel Oliveras. La Missa es va oferir en sufragi de tots els congregants difunts.

● Diumenge 29 de desembre de 2019 es va efectuar la tradicional Quina de Nadal de la Venerable Congregació dels Dolors de Besalú amb una gran assistència de besaluencs i devots dels Dolors. La Quina va ser un gran èxit i va donar un resultat net per a la Congregació de 3.610 €, dels quals s'han destinat 150 € a la MARATÓ TV3 i 150 € a la ONG PROACTIVA OPEN ARMS per a la reparació del seu vaixell.

La Quina dels Dolors 2019 va ser un gran èxit

● Durant l'any 2019 s'han dut a terme les següents operacions d'inversió i manteniment:

- S'han fet caixes per guardar les sabates dels Manaies
- S'ha fet un nou pal per al penó
- S'han fet nous hàbits (bufandes) per a la Cerimònia d'Entrada i Professió de Congregants i s'han encarregat papallones per als ciris de la Processó
- S'han comprat 12 faixes llargues per als Estaferms

NOTES IMPORTANTS

- Totes les **persones interessades a entrar de Congregants**, i passar així a formar part d'aquest nostre gran Patrimoni Espiritual que és la Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú, ho poden comunicar al secretari de la Congregació (Sr. Josep Lagares i Gamero, telèfon: 972 590965). Requisit indispensable per ésser Congregant: haver fet la Primera Comunió.
- Preguem a **tots els qui desitgin contribuir amb el seu donatiu** al sosteniment de la nostra Congregació, que ho facin ingressant els diners al compte número 2100-8113-56-2100233735, de la Caixa de Pensions, o bé que els lliurin a qualsevol membre de la Junta.
- Les funcions es celebraran a l'església de Sant Vicenç.
- La processó sortirà del Monestir de Sant Pere.
- Demanem que durant tota la processó hi hagi SILENCI.
- Demanem que els fotògrafs no es situïn al mig de la processó. Aquests hauran de portar una acreditació oficial de la VCMDDB.
- A les botigues que venen ciris i al cancell de l'església de Sant Pere, hi haurà a disposició de tothom que vulgui assistir a la processó una papallona per a col·locar el ciri, a fi d'evitar, en la mesura que sigui possible, de tacar de cera els carrers per on passarà la desfilada religiosa.
- El llibre *Priors dels Dolors*, el DVD *El dia dels Dolors a Besalú*, el CD *Sons dels Dolors*, i els diferents llibres i articles de la Congregació poden ser adquirits durant tot l'any a l'establiment comercial MOBLES IGLESIAS a la Plaça de la Llibertat.

NOTA MOLT IMPORTANT

- Tots aquells congregants que els fes il·lusió ser Prior dels Dolors de Besalú caldria que fessin arribar la seva petició (oral o escrita) al Secretari de la Venerable Congregació, el Sr. Josep Lagares. La llista de peticions es mantindrà en la més estricta confidencialitat!!

MAPA DE LA PROCESSÓ DE BESALÚ

TAULES DE PUNTUACIÓ

MANIPLE DE MANAIES

En actiu en els anys		1970- 2019	2020	Total	
1	Batlle i Auguet	Jesús	49	1	50
2	Lagares i Roset	Jordi	43	1	44
3	Torres i Sánchez	Àlex	41	1	42
4	Reixach i Estañol	Carles	35	1	36
5	Serra i Regalat	Ricard	31	1	32
6	Batlle i Pont	Stefi	27	1	28
7	Güell i Sánchez	Jacint	26	1	27
8	Grau i Castañer	Joaquim	26	1	27
9	Ferrés i Costa	Joan	26	1	27
10	Genebat i Ribera	Joan	25	1	26
11	Juncà i Ramon	Manel	21	1	22
12	Guillamet i Gala	Martí	21	1	22
13	Vidal i Peracaula	Albert	20	1	21
14	Farcy i Bermejo	Jordi	20	1	21
15	Jarillo i Bonet	Isaac	18	1	19
16	Batlle i Pont	Clàudia	17	1	18
17	Pla i Planas	Albert	16	1	17
18	Trayter i Puig	Albert	15	1	16
19	Torres i Pleite	Cristina	15	1	16
20	Sucarrats i Masgrau	Roger	15	1	16
21	Carreró i Coromines	Roger	15	1	16
22	Torres i Pleite	Àlex	14	1	15
23	Trayter i Puig	Lluís	14	1	15
24	Parés i Figueras	Bernat	13	1	14
25	Quintana i Vilá	Quim	13	1	14
26	Cortada i Canals	Marc	13	1	14
27	Falgueras i Pla	Sasha	13	1	14
28	Mas i Hormigo	German	12	1	13
29	Duran i Abulí	Ferran	12	1	13
30	Pujol i Serra	Josep	11	1	12
31	Guardiola i Ros	Adrià	11	1	12
32	Garcia i Bassols	Pau	11	1	12
33	Torrent i Serra	Roger	11	1	12
34	Lagares i Mir	Jordi	9	1	10
35	Trill i Iglesias	Pau	9	1	10
36	Carreró i Coromines	Marc	9	1	10
37	Balateu i Riembau	Guifré	8	1	9
38	Serra i Figa	Gerard	7	1	8
39	Estela i Jordà	Martí	7	1	8
40	Juanola i Sánchez	Albert	7	1	8
41	Aracil i López	Maria	6	1	7
42	Xifre i Sala	Júlia	6	1	7
43	Julià i Juanola	Maria	5	1	6
44	Martín Gratacós	Arnau	5	1	6

45	Garcia Meléndez	Pol	4	1	5
46	Xifre i Sala	Berta	4	1	5
47	Rovira Balateu	Ferriol	4	1	5
48	Font Falgàs	Marc	4	1	5
49	Luengo Cervera	Pau	3	1	4
50	Tané Riu	Biel	2	1	3
51	Massanet Iglesias	Sergi	2	1	3
52	Ferrés Soler	Jan	1	1	2
53	Busquets Farrés	Pau	1	1	2
54	Bravo Aubeso	Arnau	0	1	1

MANAIES DE RESERVA

		Total anys
1	Lagares i Gamero	Narcís 38
2	Casellas i Jou	Joaquim 33
3	Ramon i Sánchez	Manel 32
4	Guillamet i Comamala	Martí 32
5	Carreró i Busquets	Pere 32
6	Luengo i López	Antonio 31
7	Guardiola i Pijaume	Enric 30
8	Sucarrats i Portella	Miquel 30
9	Juncà i Parés	Lluís 29
10	Carreró i Busquets	Joaquim 29
11	Sánchez i Banal	Pere 29
12	Sala i Brunsó	Xavier 28
13	Lagares i Gamero	Josep 25
14	Balateu i Gelada	Joan 23
15	Sala i Brunsó	Jordi 22
16	Bosch i Juanola	Vicenç 22
17	Balateu i Sarola	Jordi 20
18	Falgarona i Bertran	Jordi 20
19	Pont i Colom	Jaume 20
20	Ginestera i Sarola	Jordi 18
21	Estela i Roura	Joan 17
22	Juncà i Ramon	Regina 16
23	Reig i Saubí	Francesc 16
24	València i Buixeda	David 16
25	Mas i Serra	Francesc 15
26	Lagares i Palacios	Marc 14
27	Fàbrega i Ramon	Arnau 12
28	Tenas i Mañas	Genís 12
29	Gironell i Gamero	Martí 10
30	Armillas i Guardiola	Nacho 9
31	Parés i Figueras	Guillem 8
32	Galceran i Surina	Roger 8
33	Lagares i Palacios	Adrià 7
34	Comas i Tubert	Joan 6
35	Puigdemont i Balés	Isaac 6
36	Fàbrega i Ramon	Marina 3

COS D'ESTAFERMS

En actiu en els anys			1970- 2019	2020	Total
1	Cabratosa i Pla	Joan	41	1	42
2	Sánchez i Herreros	Àngel	36	1	37
3	Ferrés i Vergés	Francesc	30	1	31
4	Pujolar i Senpau	Jordi	29	1	30
5	Lagares i Roset	Josep M.	27	1	28
6	Lagares i Puig	Xavi	26	1	27
7	Hurtós i Rovira	Jordi	25	1	26
8	Portas i Balateu	Gerard	25	1	26
9	Vaquero i Garrido	Jordi	23	1	24
10	Carrasco i Sánchez	Emili	22	1	23
11	Vaquero i Garrido	Marc	17	1	18
12	Masoliver i Soler	Eloi	16	1	17
13	Buch i Perez	David	14	1	15
14	Solà i Codony	Jordi	14	1	15
15	Solavera i Pons	Francesc	14	1	15
16	Masmitjà i Roura	Cora	14	1	15
17	Porras i Córdoba	Jonatan	14	1	15
18	Masmitjà i Roura	Júlia	13	1	14
19	Rubirola i Juncà	Lluís	12	1	13
20	Molas i Teixidor	Joan	12	1	13
21	Molas i Teixidor	Dani	10	1	11
22	Trunyó i Torcal	Pol	10	1	11
23	Trunyó i Torcal	Maria	8	1	9
24	Jofre i Pena	Lluc	8	1	9
25	Ortega i Torres	Oriol	8	1	9
26	Pons i Hurtós	Adrià	7	1	8

27	Cabratosa i Pons	Joana	7	1	8
28	Mas i Moya	Laia	7	1	8
29	Farrés i Barragan	Joan	7	1	8
30	Trill i Iglesias	Clara	6	1	7
31	Balateu i Riembau	Jana	5	1	6
32	Mayoles i Vaquero	Laia	4	1	5
33	Banal i Torres	Andreu	4	1	5
34	Huete i Robles	Sira	4	1	5
35	Buch i Torrent	Maria	3	1	4
36	Font i Falgàs	Francesc	2	1	3
37	Ferrés i Barragan	Mar	1	1	2
38	Sánchez i Valentí	Joan	0	1	1
39	Descamps i Oliveras	Pep	0	1	1

ESTAFERMS DE RESERVA

				Total anys
1	Solavera i Pons	Maria	15	0 15
2	Banal i Navarro	Jesús	15	0 15
3	Mazzioti i Corominas	Jessica	12	0 12
4	Frigola i Torrent	Joan	20	1 21
5	Vázquez i Vives	Adrià	9	0 9
6	Vázquez i Vives	Glòria	4	0 4
7	Cabratosa i Pons	Miquel	3	0 3
8	Linares i Valentí	Arnau	3	0 3
9	Gussinyer i Cuevas	Jana	1	0 1
10	Font i Falgàs	Francesc	1	0 1
11	Bassols i Pons	Lola	0	0 0

AMICS PROTECTORS DE LA CONGREGACIÓ

La Junta de la Congregació voldria donar, de nou, les gràcies a totes aquelles persones que ja s'han compromès a donar suport i ajut a la Venerable Congregació dels Dolors de Besalú en la modalitat d'Amics Protectors, així com a totes aquelles persones devotes de la Mare de Déu dels Dolors, congregants o no, que han col·laborat i continuen col·laborant, any rere any, d'una o altra manera, amb la Congregació.

La Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors és un Terç Orde (orde de seglars) de l'Orde dels Servents de Maria (<http://servidimaria.net>) amb un compromís que va molt més enllà de la tasca d'organitzar cada any el Quinari i la Festivitat dels Dolors. La Venerable Congregació té un compromís ferm envers la comunitat de fidels que representa, tot impulsant les tasques espiritual, d'oració i d'apostolat pròpies de l'Orde dels Servents de Maria; el suport a la Parròquia; les tasques socials i de misericòrdia envers els més desvalguts; i la tasca cultural per tal de donar a conè-

xer i preservar el patrimoni històric de la Venerable Congregació.

La consecució de tots aquests compromisos no és una tasca fàcil, ja que per a dur-los a terme es necessiten tot tipus de recursos (personals, intel·lectuals, econòmics, en espècies, etc...). Part d'aquests recursos, tan necessaris, els fan possibles els Amics Protectors de la Venerable Congregació, que són totes aquelles persones devotes de la Mare de Déu dels Dolors, congregants o no, que es comprometen a fer periòdicament (una vegada a l'any), i de forma sostinguda en el temps, un donatiu de 17 € a la Congregació.

Les aportacions fetes per tots ells asseguren la preservació de la nostra Festivitat i permeten l'entrada de recursos addicionals que són un element clau i un suport indispensable perquè la Venerable Congregació pugui seguir duent a terme la seva important Missió.

NOTA IMPORTANT

Totes aquelles persones que vulguin col·laborar amb la Venerable Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú com a Amic Protector poden omplir el full encartat en aquest programa i entregar-lo a al Tresorer de la Congregació Sr. Martí Guillamet i Comamala, o bé a qualsevol altre membre de la Junta.

Adam i Arboix, Delfina
 Alguerri i Teixidor, Lluís
 Argelés i Juanola, Josep
 Argelés i Pairó, Teresa
 Armillas i Guardiola, Nacho
 Auguet i Vergés, Lluïsa
 Balateu i Gelada, Joan
 Balateu i Riembau, Guifré
 Balateu i Riembau, Jana
 Balateu i Sarola, Jordi
 Banal i Navarro, Jesús
 Bartolí i Juanola, Irene
 Bassols Assessors
 Batlle i Auguet, Jesús
 Batlle i Pont, Clàudia
 Batlle i Pont, Estefania
 Boix i Juanola, Jordi
 Bonet i Gussinyer, Dolors
 Bosch i Balateu, Mª Rosa
 Bosch i Juanola, Vicenç
 Brugué i Canal, Francesc
 Brunzel i Casals, Àngel
 Brunzel i Casals, David
 Brunzel i Jordà, Mireia
 Burgas i Cufí, Joan
 Butiña i Carrera, Mateu
 Cabratosa i Pla, Joan
 Cabratosa i Pons, Joana
 Cabratosa i Pons, Miquel
 Campà i Fortich, Anna Maria
 Capdevila i Bassols, Carmina
 Caritg i Mont, Miquel
 Carrasco i Sánchez, Emili
 Carreró i Busquets, Joaquim
 Carreró i Busquets, Pere
 Carreró i Corominas, Marc
 Carreró i Corominas, Roger
 Casals i Pardo, David
 Casellas i Jou, Quim
 Casellas i Mó, Guiu
 Castillo i Tarrés, Eric
 Castillo i Tarrés, Oriol
 Clarà i Vallès, Tura
 Codina Gironella
 Corominas i Buixeda, Maria
 Corominas i Caritg, Miquel
 Cortada i Canals, Marc
 Coves i Boix, Ferran
 Cuevas i Costeja, Llorenç
 Damont i Serra, Maria
 De Genover i Lagares, Dagmawit
 De Solà Morales i Dou, Faustina
 De Solà Morales i Dou, Joaquim
 Dorca i Colomer, Miquel
 Dòsil i Bonmatí, Mireia
 Duran i Abulí, Ferran
 Edat 3 Besalú, SL
 Estarriola i Soler, Josep
 Estela i Jordà, Laura
 Estela i Jordà, Martí
 Estela i Roura, Joan
 Fàbrega i Ramon, Arnau
 Fàbrega i Ramon, Marina
 Falgarona i Bertran, Jordi
 Falgueras i Pla, Sasha
 Farcy i Bermejo, Jordi
 Farrés i Bartolí, Nati
 Felip i Rovira, M. del Carme
 Fernández i Brugués, Manel
 Ferrando i Ferrando, Xavier
 Ferrés i Barragan, Joan
 Ferrés i Costa, Joan
 Ferrés i Soler, Jan
 Ferrés i Vergés, Francesc
 Font i Falgàs, Francesc
 Font i Falgàs, Marc
 Font i Falgàs, Paula
 Freixa i Darne, Mª Àngels
 Frigola i Buixeda, Cèlia
 Frigola i Coromina, Joaquim
 Frigola i Torrent, Joan
 Frigola i Torrent, Núria
 Galceran i Surina, Roger
 Gamero i Fauró, Anna M^a
 Gamero i Fauró, Josep
 Garcia-Arbós, Salvador
 Garcia i Bassols, Pau
 Genebat i Ribera, Joan
 Ginestera i Cargol, Pere
 Ginestera i Sarola, Jordi
 Gironell i Compte, Alexandre
 Gironell i Gamero, Martí
 Gòmez i Barri, Josep
 Gratacós i Fernández, Joan
 Gratacós i Fernández, Margarita
 Gratacós i Pagès, Esther
 Grau i Castanyer, Joaquim
 Grèbol i Roura, Joan
 Guardiola i Pijaume, Enric
 Guardiola i Pijaume, Mª Dolors
 Guardiola i Ros, Adrià
 Guardiola i Ros, Maria
 Guardiola i Vallmajor, Teresa
 Güell i Joan, Josep
 Güell i Sanchez, Jacint
 Guillamet i Comamala, Martí
 Guillamet i Gala, Martí
 Guitart i Palacios, Xavier
 Gussinyer i Cuevas, Adrià
 Heras i Herraiz, Ignaci
 Hurtós i Costa, Antoni
 Hurtós i Rovira, Jordi
 Iglésias i Campaña, Sonia
 Jarillo i Bonet, Isaac
 Jordà i Ayats, Montse
 Jordà i Mas, Anna
 Jordà i Sala, Isabel
 Jordà i Segura, Jordi
 José i González, Felipa
 Jou i Sala, Maria Lluïsa
 Jou i Ventura, Josep Francesc
 Juanola i Argente, Imma
 Juanola i Guardiola, Èric
 Juanola i Guardiola, Nil
 Juanola i Quintana, Albert
 Juanola i Sánchez, Albert
 Juncà i Gratacós, Ramon
 Juncà i Parés, Jordi
 Juncà i Parés, Lluís
 Juncà i Ramon, Manel
 Juncà i Ramon, Regina
 Juncà i Terrades, Lluís
 Lagares i Corominas, Narcís
 Lagares i Gamero, Josep
 Lagares i Gamero, Narcís
 Lagares i Mir, Jordi
 Lagares i Mir, Maria
 Lagares i Palacios, Adrià

Lagares i Palacios, Marc	Prat i Pujeu, Maria	Serrat i Farrés, Anna
Lagares i Profitós, Mònica	Profitós i Alós, Montserrat	Serrat i Farrés, Núria
Lagares i Puig, Lluís	Prujà i Bach, Joaquina	Serrat i Fauró, Pilar
Lagares i Puig, Xevi	Prujà i Masmitjà, Benita	Serrat i Pumarola, Antoni
Lagares i Roset, Jordi	Prujà i Privat, Margarita	Serrat i Vila, Jordi
Lagares i Roset, Josep M ^a	Prunella i Planas, Sílvia	Solà i Codony, Jordi
Luengo i Cervera, Pau	Puig i Rigau, Núria	Solavera i Pons, Francesc
Luengo i López, Antonio	Puigdemont i Balés, Isaac	Solavera i Pons, Maria
Mas i Calvis, Jaime	Pujol i Serra, Josep	Soler i Puig, Eulàlia
Mas i Casadevall, Elisa	Pujolar i Senpau, Jordi	Soy i Ferrés, Marc
Mas i Hormigo, Germán	Quera i Hurtós, Pere	Sucarrats i Masgrau, Roger
Mas i Serra, Francesc	Quintana i Gratacós, M ^a Teresa	Sucarrats i Portella, Miquel
Masllorens i Serrat, M ^a Eugenia	Quintana i Gratacós, Rafel	Tarrés i Guardiola, Jaume
Masó i Bové, Joan	Quintana i Vilà, Joaquim	Tarrés i Hinojosa, Aran
Masoliver i Soler, Eloi	Ramon i Ros, Neus	Tarrés i Prujà, Carme
Massanet i Iglésias, Lara	Ramon i Sanchez, Manel	Tarrés i Pruja, Dolors
Massanet i Iglésias, Sergi	Regalat i Arroyo, Miquel	Torcal i Escruela, Meritxell
Mir i Porcell, Marta	Reig i Corominas, Felisa	Torras i Batlle, Oleguer
Molas i Teixidor, Daniel	Reig i Saubí, Francesc	Torras i Batlle, Oriol
Molas i Teixidor, Joan	Reixach i Estañol, Carles	Torrent i Bach, Lluís
Moncanut i Frigola, Joaquim	Reixach i Estañol, Nora	Torrent i Serra, Paula
Monell i Prujà, Maria	Ribugent i Güell, Josefa	Torrent i Serra, Roger
Navarro i Navarro, Dolors	Ricart i Casadell, Maria	Torres i González, Josep M ^a
Oliveras i Prujà, Sara	Roca i Garcia, Xavier	Torres i Pleite, Alexandre
Oliveras i Surroca, Narcís	Roldan i Rojas, Pere	Torres i Pleite, Cristina
Oliveras i Torres, Sabina	Ros i Pararols, Joan	Torres i Sánchez, Alexandre
Oller i Adam, Ramon	Ros i Pararols, Rosa	Trayter i Puig, Albert
Oller i Realp, Antoni	Roset i Balateu, Jordi	Trayter i Puig, Lluís
Pairó i Moradell, Núria	Roset i Pagès, Dolors	Trill i Iglésias, Clara
Palacios i Gordillo, Rosa M ^a	Roura i Demiquels, Carmelita	Trill i Iglésias, Pau
Parés i Figueres, Bernat	Roura i Juan, Jaume	Truñó i Lagares, Xavier
Parés i Figueres, Guillem	Rovira i Prujà, M ^a Rosa	Truñó i Torcal, Maria
Pastoret i Casellas, Manel	Rubert i Fauró, Lluís	Truñó i Torcal, Pol
Pastoret i Iglésias, Joan	Rubirola i Juncà, Lluís	València i Buixeda, David
Pigem i Tarradas, M ^a Teresa	Sala i Brunsó, Francesc Xavier	Vaquero i Garrido, Marc
Pla i Gratacós, Eva	Sala i Brunsó, Jordi	Vega i Gratacós, Anna
Pla i Gratacós, Lluís	Sala i Planas, Rosa	Ventura i Mas, Pere
Pla i Planas, Albert	Sala i Tubert, Lluís	Ventura i Teixidor, Francesc
Pleite i Titos, Guadalupe	Sánchez i Banal, Pere	Vergés i Cruz, Natàlia
Pont i Buixeda, Fina	Sánchez i Herrero, Àngel	Vidal i Peracaula, Albert
Pont i Colom, Jaume	Sau i Malé, Maria	Vila i Cornellà, Imma
Porràs i Còrdova, Jonathan	Serra i Falgarona, Irene	Vila i Cornellà, Marta
Portas i Arbusà, Montse	Serra i Figa, Gemma	X. S., M
Portas i Balateu, Gerard	Serra i Figa, Gerard	
Portas i Brunsó, Carme	Serra i Freixa, Dolors	
Portas i Brunsó, Lola	Serra i Regalat, Ricard	

Saldo anterior
 9.215,05 €
 +
 Total Cobraments
 15.308,95 €
 =
 24.524,00
 -
 Total Pagaments
 14.641,74 €
 =
SALDO ACTUAL
9.882,26 €

CARROCERIES ESMI, S.L.	50,00
VICENÇ RIU I TEIXIDOR	50,00
BRASERIA P4	50,00
GERMÁN PERRUQUERS	50,00
DOLORS RIU I TEIXIDOR	50,00
TOT SHIRTS	50,00
MOTOS BESALÚ	50,00
JOAN TRULLS, S.L.	50,00
ROSTISSERIA CAN GOITA	50,00
CONST. GUARDIOLA, S.L.	50,00
ESTACIÓ SERVEI SERINYÀ	50,00
FINQUES GARROTXA	50,00
PLANXISTERIA BESALU, S.C.	50,00
CAN CINTET	50,00
ALTA CUINA	50,00
FLECA DESCAMPS	50,00
TALLERS MECAN. LLAM SL	50,00
RESTAURANT CÚRIA REIAL	50,00
ALGISS	50,00
AUTO ELECTRIC BESALÚ, S.L	50,00
HOTEL CASA MARCIAL	50,00
DEGISA-ESTARRIOLA	50,00
PLANA-HURTÓS ENGINEYERS	50,00
I-CIA FERRÉS, S.L.	50,00
FAMÍLIA FONT	50,00
FONDA SIQUÉS -TALLAFERRO	50,00
SPIRAX, S.L.	50,00
J. JUANOLA, S.L.	50,00
MOBLES I DEC. IGLESIAS	50,00
HOTEL ELS JARDINS MARTANA	50,00
MAS VENTURA, S.L.	50,00
BESALÚ GESTIÓ-MERCE PONT	50,00
MAGDALENES CAL TUSSET	50,00
SIBI.CAT	50,00
QueRobaE CONGREGACIÓ 2019	50,00
DONATIU BALATEU-RUBIO	40,00
DONATIU UNA DEVOTA	50,00
DONATIU MARIA COLOMER	50,00
DONATIU JOAN GRÈBOL	50,00
DONATIU M.TERESA PRIETO	30,00
DONATIU DEVOT	50,00
AMICS PROTECTORS	4020,00
DONATIU LAMPADARI	1860,00
DONATIU P. F.	50,00

RELACIÓ DE COL·LABORADORS

COL·LABORADORS QUE HAN FET POSSIBLE AQUEST PROGRAMA

Ajuntament de Besalú	Renault - Solà Sport	El Cellar de Besalú
Gestoria Bassols	Instal·lacions Quintana Prat, S.L.	Fustes Cortada-Domènech
Fundació Metalquímia	Restaurant Santuari M.D. del Mont	Intec - Inst. Tècniques i Sol S.L.L
BBVA	Família Baldiri Pujades	Passos - Calçats i Complementes
Bon Àrea	Tallers L. Sanz, S.A.	Carnisseria Estela
Família Ros - Juanola	Instal·lacions X. Portas	Domus Grup
Bar - Restaurant Can Quei	Agro Bosch - De tot Bosch	Fusteria Pont
Bobinats Frigola, S.L.	Supermercat J. Vidal	Restaurant Castell de Besalú
Falgarona, S.L.	S. Vilarrasa, S.A.	Peixateria Felisa
Casa Zafont	Mecanitzats J. Ventura, S.L.	Brasseria P4
Família Gratacós - Ortiz	Vicenç Riu i Teixidor	Tot Shirts
Carroceries Esmi, S.L.	Dolors Riu i Teixidor	Rostisseria Can Goita
Germán Perruquers (Banyoles)	Joan Trulls i Gratacós	Finques Garrotxa
Motos Besalú	Estació Servei Serinyà	Alta Cuina
Construccions Guardiola, S.L.	Can Cintet	Restaurant Cúria Reial
Planxisteria Besalú, S.C.	Tallers Mecanitzats Llam, S.L.	Hotel Casa Marcial
Fleca Descamps	Auto Elèctric Besalú, S.L.	I-Cial Ferrés, S.L.
Algiss	Plana-Hurtós Enginyers	Spirax, S.L. - Manipulats de Cartró
Degisa- Estarriola	Fonda Siqués	Hotel Els Jardins de la Martana
Família Font	Hotel Comte Tallaferro	Magdalenes Cal Tusset
J. Juanola, S.L.	Besalú Gestió - M ^a Mercè Pont	Pont d'Or
Mas Ventura, S.L.	Sibi.cat	Cleanse, S.L.
Mobles i Deco Iglesias & el Racó	+QueRoba	Pizzeria la Roda Grogga
Gourmet Km0	La Porta petita de Sant Vicenç	Arquitectura - Anna López
Pastisseria Surroca	Miqwahs	

ALTRES COL·LABORADORS

Ajuntament de Besalú	Metalquímia, S.A.U.	Família De Solà-Morales
Fonda Siqués	Valèria "Moda"	Tallers L.Sanz, S.A.
Construccions Bosch		